

Novi Call centar EPCG

www.epcg.com

INTERVJU:

Dragan Mijajlović, izvršni direktor COTEE
Niska cijena energije odbija nove snabdjevače

str. 12

DALEKOVOD:

Dalekovodi popustili pod teretom snijega i vjetra

str. 04

INTERVJU:

Đulio Moreno, šef Kancelarije EBRD u Crnoj Gori
Sektor energetike predstavlja veliki potencijal i prostor za nove projekte u Crnoj Gori

str. 23

28.

POKRENUTA TEST VERZIJA INTERNOG PORTALA EPCG

14.

TINA JAKAŠA
HEP SNABDIJEVANJE I DALJE JE LIDER

30.

PRILIKA DA UČE U JEDNOJ OD NAJVEĆIH KOMPANIJA U CRNOJ GORI

sadržaj

<p>4-5</p> <hr/> <p>7-10</p> <hr/> <p>11</p> <hr/> <p>12-13</p>	<p>DALEKOVOD: DALEKOVODI POPUSTILI POD TERETOM SNIJEGA I VJETRA</p> <hr/> <p>TEMA BROJA: SADA SMO PUNO BLIŽI KUPCU</p> <hr/> <p>IZ STRUČNOG UGLA: MONOPOLISTI I KOMUNIKACIJA</p> <hr/> <p>INTERVJU: DRAGAN MIJAJLOVIĆ NISKA CIJENA ENERGIJE ODBIJA NOVE SNABDJEVAČE</p>	<p>16-17</p> <hr/> <p>19-20</p> <hr/> <p>21-22</p> <hr/> <p>23-24</p> <hr/> <p>25</p> <hr/> <p>26</p>	<p>ATUELNOSTI: DRAGOSLAV MILOVANOVIĆ, POTROŠAČ IZ BUDVE, KLJUČ(NO) JE REDOVNO PLAĆATI RAČUNE</p> <hr/> <p>IZMEĐU DVA BROJA:</p> <hr/> <p>CRNA GORA</p> <hr/> <p>INTERVJU: ĐULIO MORENO, SEKTOR ENERGETIKE PREDSTAVLJA VELIKI POTENCIJAL I PROSTOR ZA NOVE PROJEKTE U CRNOJ GORI</p> <hr/> <p>REGION:</p> <hr/> <p>SVIJET:</p> <hr/>
---	---	---	---

OBJEKTIV

18.

NEZNATNO ISPOD PLANA

PUTOPIISNA REPORTAŽA

38.

KRAJINSKA STRANA
SKADARSKOG JEZERA (II)

MLADE SNAGE:
ALEN TURUSKOVIĆ
LJUBAV PREMA PROFESIJU POKREĆE SVE

27

DOBROVOLJNI DAVAOCI:
ODAZVALO SE 25 HUMANISTA

31

SA SVIH MERIDIJANA

32

IZ SVIJETA ENERGETIKE:
PREDSTAVLJENE SIEMENSOVE NAJNOVIJE
TEHNOLOGIJE U OBLASTI ENERGETSKOG
MENADŽMENTA

34

35-37

STRUČNI PRILOG:
MR SLAVKO HRVAČEVIĆ, DIPL.INŽ.,
TERENI SLIVA SKADARSKOG JEZERA (III)

PREPORUKE ZA ČITANJE:

40

SPORT I REKREACIJA:
KARLSEN PONOVO BOLJI OD ANANDA

41

NAGRADNJA IGRA:
28. KOLO NAGRADNE IGRE ZA ZAPOSLENE
„BUDI U TOKU, BUDI U IGRI“

42

SKANDINAVKA

43

impressum

ELEKTROPRIVREDA

PREDSJEDNIK ODBORA DIREKTORA

Srđan Kovačević

IZVRŠNI DIREKTOR

Stefano Pastori

DIREKCIJA ZA ODNOS SA JAVNOŠĆU

IZVRŠNI RUKOVODILAC

Rajko Šebek
rajko.sebek@epcg.com

RUKOVODILAC SEKTORA ZA INTERNU KOMUNIKACIJU

Mitar Vučković
mitar.vuckovic@epcg.com

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Miodrag Vuković
miodrag.vukovic@epcg.com

REDAKCIJA:

Olivera Vulcanović
olivera.vulanovic@epcg.com
Biljana Mitrović
biljana.mitrovic@epcg.com
Marko Burić
marko.buric@epcg.com

KOMPJUTERSKA OBRADA:

Irena Milačić

Adresa redakcije:

Ulica Vuka Karadžića 2 Nikšić

Tel/fax: 040/204-223

E - mail: list.epcg@epcg.com

Web site: www.epcg.com

Izdavač: Elektroprivreda

Crne Gore AD Nikšić

Tiraž: 1800

Štampa: DPC Podgorica

DALEKOVOD

POSljedICE JANUARSKOG NEVREMENA

Dalekovodi popustili pod teretom snijega i vjetra

Marko Burić

Nevrijeme koje je pogodilo Crnu Goru krajem januara izazvalo je velike probleme u napajanju električnom energijom, posebno na sjeveru države. Jak vjetar i neuobičajeno teški vlažni snijeg stvarali su opterećenje na nadzemnim vodovima, dovodeći do kidanja provodnika i oštećenja stubova, što je uzrokovalo havarije na distributivnoj mreži.

foto: Ranko Knežević

Borba sa nevremenom na Žabljaku

Posljedice nevremena u najvećoj mjeri osjetio je Žabljak. Taj sjeverni turistički centar imao je dosta problema u napajanju zbog kvara na dalekovodima 110 kV "Pljevlja - Žabljak", 35 kv

"Pljevlja - Žabljak" i "Žabljak - Šavnik". Na Žabljaku je stanje stabilizovano, zahvaljujući krajnjim naporima ekipa iz EPCG i Crnogorskog elektro-prenosa sistema, koje su u izuzetnom teškim uslovima na veoma nepristupačnom terenu, uspjele da saniraju oštećenja na pomenutim dalekovodima i omogućile uredno snabdijevanje potrošača u toj opštini. Do zaključenja ovog broja lista "Elektroprivreda" (09. februar) bez snabdijevanja su i dalje bila neka seoska područja na Sinjajevini, oko 25 kupaca. Sve raspoložive ekipe su na terenu, pa se očekuje da će i ti kupci brzo dobiti normalno napajanje.

Uzrok velikog broja havarija na mreži bio je vlažan snijeg koji se zadržavao i ledio na provodnicima i stvarao ogroman dodatni teret. Opterećenje koje su trpjeli provodnici dalekovoda 35 kV "Šavnik - Žabljak", dužine 130 metara između stubnih mjesta je preko dva kilograma po metru dužinom. Sa udarima vjetra to opterećenje je bilo i znatno veće. Glavni prenosni dalekovod "Pljevlja - Žabljak" bio je na više od 10 mjesta u prekidu zbog izuzetno debelog i teškog ledenog omotača. Inženjeri sa dugogodišnjim iskustvom u EPCG ne pamte lošiji i razorniji sklop vremenskih uslova po mrežu, kao i izuzetno veliki broj oštećenja. Saglasni su da su havarije na mreži bile neizbježne, iako su dalekovodi 35 kV pred zimsku sezonu remontovani.

Nezapamćeni vremenski uslovi

Elektrodistributeri su u uslovima povećanog bezbjedonosnog rizika, smanjene vidljivosti, intenzivnih padavina i na teško pristupačnom terenu ulagali maksimalne napore kako bi sanirali kvarove.

- Bilo je teško. U izuzetno lošim vremenskim uslovima vrlo je teško sanirati kvarove, pogotovo kada vrijeme traje, ne prestaje, stalno duva vjetar i stvara se dodatni teret, koji je izazivao kvarove. Kada popravimo jedan kvar, na drugom mjestu se pojavljuje isti kvar - rekao je tehnički direktor ED Žabljak, Rade Raonić.

Vlažan snijeg se lijepio za provodnike i tako stvarao teret, koji užad nijesu mogla da izdrže.

- Snijeg je bio vlažan i ljepljiv. Lijepio se za provodnike i stvarao veliki teret tako da užad nijesu mogla da izdrže, pucala su, proklizavala. Gdje je najlakše opuštalas. Nama je mnogo teško

Ledenice kidale užad

po lošim vremenskim uslovima. Izuzetno je rizično raditi u takvim uslovima, popeti se na 30 metara visine tokom mećave i jakog vjetera je jako opasno - objasnio je v. d. šefa Dalekovodne ekipe Podgorica, Vojislav Boljević.

I ekipe ED Pljevlja konstantno su na terenu, pošto je nevrijeme izazvalo prekid u napajanju mnogih seoskih područja. Vanrednim naporima, po izuzetno nepristupačnom terenu, ekipe su uspjele otkloniti kvarove na područjima gdje su vremenski uslovi i prohodnost puteva omogućili pristup elektroenergetskim objektima, a do zaključenja ovog broja zbog neprohodnosti puteva oko 70 kupaca nije imalo napajanje u selima Bobovo i Glibači. Kako bi prije dobili električnu energiju mještani su pomagali električarima na otklanjanju kvarova i volujskim zapregama kroz smetove dovlačili stubove za zamjenu, kopali rupe i pružali svaku drugu pomoć. Tehnički direktor ED Pljevlja, Veselin Živković, naveo je da su ta sela jako nepristupačna, da je visina snijega preko metar te da konstantno duva jak vjetar, što dodatno otežava rad ekipama na terenu.

- Koliko je bilo razorno nevrijeme najbolje govori podatak da su u selu Glibači polomljena 44 stuba, a u Bobovu 36 stubova. Sve raspoložive ekipe su na tom terenu, uspjeli smo da zamijenimo oko 55 stubova i tri A stuba, a nastojaćemo i što prije da otklonimo i ostale kvarove kako bi kupci dobili napajanje. Uslovi su izuzetno teški, to su sela u planinskim krajevima, teško je do njih doći zbog novih padavina i nameta - kazao je Živković.

Problema sa snabdijevanjem seoskih područja bilo je i u Beranama i Petnjici, a bez napajanja su, zbog kvara na dalekovodu "Andrijevića - Plav - Gusinje", bili Plav i Gusinje. Ipak, kvarovi su u otežanim vremenskim uslovima brzo sanirani, pa je situacija u tim opštinama stabilizovana. Takođe, problema u napajanju bilo je i u seoskim područjima Cetinja, posebno u Njegušima, Riječkoj i Katunskoj nahiji, ali cetinjski distributeri su uspjeli da osposobe dalekovode koji vode prema tim krajevima, pa je snabdijevanje električnom energijom normalizovano.

Zbog kvara na dalekovodu "Šula - Cr-

foto: Ranko Knežević

Ekipe iz ED Žabljak na terenu

kvičko Polje" bez napajanja su bile i Plužine, a u toj opštini, zaključno sa 09. februarom, bez napajanja su ostala

foto: Ranko Knežević

Nigdje bez motornih sanki

tri domaćinstva na Pivskoj planini do kojih je zbog velikih nameta i mećave jako teško doći. Čim vremenski uslovi dozvole ekipe ED Nikšić saniraće preostale kvarove na niskonaponskoj mreži.

Problemi nijesu zaobišli ni južne krajeve. Naime, u Baru je dio sela u Crmnici i Krajini bio bez napajanja električnom energijom, ali barski distributeri su uspjeli da se izbore sa posljedicama nevremena te je snabdijevanje u toj opštini bilo stabilno do zaključenja ovog broja. U ostalim crnogorskim opštinama bilo je znatno manje problema.

Prognoze vremena za prvu polovinu februara nijesu baš povoljne za distributere, pošto je najavljeno izuzetno hladno vrijeme i olujni vjetar, kao i sniježne padavine na sjeveru, što bi moglo da izazove nove probleme u snabdijevanju električnom energijom. Ipak, i pored loših prognoza ekipe EPCG su spremne i pripravne i nastaviće da rade na otklanjanju preostalih kvarova, kako bi svi kupci imali uredno snabdijevanje.

LOVĆEN OSIGURANJE A.D.

Lovćen osiguranje a.d. je kuća sa najdužom tradicijom u Crnoj Gori, a po prikupljenoj premiji, kapitalu i tržišnom učešću vodeća osiguravajuća kuća. Naš cilj je da u svakom momentu kvalitetno odgovorimo na zahtjeve naših klijenata kao i da obezbijedimo dugoročno održavanje dobre poslovne saradnje, koja se temelji na:

- izgradnji povjerenja,
- brizi o našim osiguranicima,
- sigurnoj nadoknadi štete.

Jer Lovćen osiguranje a.d. je
Simbol Vaše sigurnosti!

Sve bliže informacije možete dobiti u INFO CENTRU:

Ul. Slobode 13A
81000 Podgorica
Tel: +382 20 404 404
Fax: +382 20 404 401

Lovćen osiguranje Vas putem raznovrsne i povoljne ponude osiguranja štiti od svih opasnosti koje Vam mogu nanijeti štetu, zato osigurajte:

- sebe i članove svoje porodice,
- svoju imovinu,
- zaposlene i imovinu Vašeg preduzeća,
- računarsku i ostalu opremu,
- kuću ili stan,
- vozila,
- građevinske mašine,
- plovila,
- vazduhoplove,
- objekte u izgradnji i montaži,
- profesionalnu odgovornost,
- opštu odgovornost prema trećim licima,
- robu u transportu,
- životinje,
- usjeve i plodove i mnogobrojna druga osiguranja.

TEMA BROJA

POČEO SA RADOM NOVI CALL CENTAR EPCG

Sada smo puno **bliži** kupcu

POZIVOM NA BROJ 19100, KOJI JE BESPLATAN SA SVIH MOBILNIH I FIKSNIH MREŽA U CRNOJ GORI, KUPCI ELEKTRIČNE ENERGIJE MOĆI ĆE, OD OPERATERA, ILI POSREDSTVOM GOVORNOG AUTOMATA, DA DOBIJU SVE RELEVANTNE PODATKE. CALL CENTAR JE JEDAN OD NAJVAŽNIJIH SEGMENTA PROJEKTA KOJI PODRAZUMIJEVA MNOGOBROJNE ASPEKTE UNAPREĐENJA ODNOSA SA POTROŠAČIMA.

Olivera Vulcanović

Sjedište Call centra u Nikšiću

Naša kompanija ozvaničila je, početkom februara, start novog, savremenog Call centra, koji ima za cilj poboljšanje kvaliteta usluga koje EPCG pruža kupcima. Pozivom na broj 19100, koji je besplatan sa svih mobilnih i fiksnih mreža u Crnoj Gori, kupci električne energije moći će, od ljubaznih operatera, ili posredstvom govornog automata, da dobiju sve relevantne podatke o svom računu, potrošnji i aktuelnim kampanjama. Operateri su na raspolaganju svakog radnog dana od 8 do 20 sati, dok je govorni automat dostupan 24 sata, svakog dana u sedmici.

Call centar dio je šireg projekta koji EPCG sprovodi već dvije godine kako bi na pravi način odgovorila budućoj konkurenciji i

unaprijedila svoje usluge, objasnila je menadžerka projekta, Eleonora Albijanić. U tom smislu, novi Call centar predstavljaće sastavni dio korporativne prednosti EPCG nad konkurencijom, jer nudi puno kvalitetniju uslugu kupcima od postojeće.

- Početak rada Call centra je jedan od najvažnijih segmenata projekta koji je podrazumijevao mnogobrojne aspekte unapređenja odnosa sa potrošačima. U prethodne dvije godine brendirane su poslovnice Elektroprivrede širom Crne Gore, obučeni zaposleni na šalterima, otvoren informativno naplatni punkt u Delti, pripremljeno i odštampano desetak korisnih brošura, lansiran novi web portal EPCG - podsjetila je Eleonora Albijanić.

Ove navode potvrdio je i direktor FC Snabdijevanje, Vladimir Bojičić, koji je istakao da je Kompanija uradila veoma mnogo na poboljšanju svojih servisa i usluga kako bi spremno dočekala otvaranje tržišta električne energije.

- Preko Call centra naši potrošači moći će da se informišu na puno brži i jednostavniji način. Očekujemo povratne informacije od naših korisnika, eventualno primjedbe na kvalitet usluge, kako bismo preventivno i korektivno djelovali, na obostranu korist. Cilj novog Call centra je uspostavljanje jednakog, vrhunskog kvaliteta u kontaktu sa korisnikom, bez obzira o kojoj se usluzi radi - naglasio je Bojičić.

Direktor FC Snabdijevanje je podsjetio da je u Crnoj Gori tržište električne energije za kategoriju „ostala potrošnja” otvoreno još 2009. godine, a za „domaćinstva” od prvog januara ove. Međutim, i pored želje koju Elektroprivreda ima za konkurencijom, jer ona podrazumijeva takmičenje, usavršavanje i podstrek, proći će izvjesno vrijeme prije nego se pojavi novi snabdjevač u Crnoj Gori, rekao je Bojičić. Razlog za to je činjenica da kod nas cijene električne energije još određuje RAE. U situaciji niske cijene električne energije, niko od zainteresovanih snabdjevača nema interesa da ponudi usluge. Elektroprivreda je, pak, motivisana da svim svojim lojalnim potrošačima koji sa njom imaju ugovorne odnose, pruži što bolje i kvalitetnije usluge. Call centar će, gledano sa tog aspekta biti izuzetno značajna tačka poslovanja, zaključio je Bojičić.

Sa konferencije za medije povodom otvaranja Call centra

Šefica Call centra, Marija Milović, pojasnila je šta se podrazumijeva pod uspješnim radom jednog informativnog punkta.

- Velika prednost novog Call centra je i to što će potrošači moći da provjere status reklamacije koju su podnijeli Elektroprivredi Crne Gore, jer nova aplikacija omogućava centralizovanu evidenciju i praćenje

svih pristiglih reklamacija, - naglasila je Milovićeva.

Po uzoru na slične centre, i Call centar EPCG sastoji se od nekoliko segmenata. To su: telefonska platforma sa automatskom distribucijom poziva, kontakt centar i aplikacija za upravljanje i praćenje zahtjeva korisnika, govorni automat koji

korisnicima omogućava standardne usluge pristupa preko govornog menija, aplikacija za statističko praćenje i analizu rada Call centra i sistem za snimanje razgovora koji će služiti za kvalitativnu analizu i kontrolu rada agenata Call centra.

O aktivnostima na integraciji Call centra sa postojećim biling sistemom Elektroprivrede Crne Gore, šef Službe za biling Direkcije za ICT, Branko Poleksić, objašnjava da je integracija osmišljena i realizovana kroz razmjenu tj. dostavu podataka koji se tiču kupaca električne energije, i to u jednom smjeru - od biling sistema prema Call centru.

Integracija je sprovedena kroz dva paralelna procesa. Prvi predstavlja sinhronizaciju dvije baze podataka kad su u pitanju matični podaci kupaca električne energije. Dakle, određene podatke koji se nalaze i svakodnevno mijenjaju u biling sistemu bilo je potrebno "preslikati" u Call centar, kako bi operater pred sobom uvijek imao tačne podatke. Ova sinhronizacija je tehnički bila prilično složena za izvesti, ali je osmišljena i riješena na kvalitetan način i odvija se svakodnevno, po automatizmu. Drugi proces integracije dva sistema odnosi se na

Saga CG renomirana kompanija

KOMPANIJA SAGA CG JE VODEĆA KOMPANIJA U REGIONU KADA JE U PITANJU IMPLEMENTACIJA KONTAKT CENTAR RJEŠENJA, SA VIŠEGODIŠNJIM ISKUSTVOM I POZNAVANJEM RAZLIČITIH TEHNOLOGIJA U IMPLEMENTACIJI OVAKVIH CENTARA. NJIHOVA PREDNOST JE U ČINJENICI DA NE ZAVISE SAMO OD JEDNOG PROIZVOĐAČA KONTAKT CENTAR RJEŠENJA, VEĆ MOGU SVAKOM KLIJENTU PONUDITI MAKSYMALNO PRILAGOĐENO KONTAKT CENTAR REŠENJE KOJE ZADOVOLJAVJA SVE NJEGOVE POTREBE. REFERENCE KOMPANIJE SAGA CRNA GORA SU ISKUSTVO U REALIZACIJI NAJVEĆEG KONTAKT CENTRA U REGIONU, CALL CENTARA NAJVEĆIH BANAKA U REGIONU, TELEKOMUNIKACIONIH OPERATERA, OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA, JAVNIH PREDUZEĆA, DOMOVA ZDRAVLJA, LOKALNIH SAMOUPRAVA KAO I ELEKTRODISTRIBUCIJE BEOGRAD.

dostavljanje određenih podataka iz biling sistema prema Call centru "on demand" tj. po zahtjevu i potrebi operatera. Ova vrsta integracije tehnički je riješena putem web servisa čiju je strukturu i sadržaj trebalo kvalitetno osmisliti. Na ovaj način se iz biling sistema prema Call centru šalju podaci koji se odnose na energetske i finansijske kartice kupaca. Takođe, kreiran je i web servis kojim se dostavljaju informacije koje kupac želi da dobije putem

no kvalitetnu saradnju sa partnerima na ovom projektu, isporučiocima ovih sistema: firmom Digit, koja je Elektroprivredi Crne Gore isporučila biling sistem, i Saga CG, koja je implementirala Call centar.

- Saradnja na relaciji DICT-Digit-Saga bila je odlična. Rezultat je evidentan i o njemu svjedoči nesmetan i kvalitetan rad Call centra - rekao je Poleksić.

hardversku arhitekturu sistema čine HP serveri posljednjih generacija u High Availability modu.

Savremeni Call centar EPCG vrijedan je 200 hiljada eura, a uspješno ga je realizovala firma Saga Crna Gora.

Predstavnik te renomirane kompanije, Ivan Kostić, podsjetio je da je, s obzirom da je Elektroprivreda Crne Gore veoma

Tehničko rješenje Call centra

RJEŠENJE JE SISTEMSKI ZASNOVANO NA MICROSOFT WINDOWS SERVER PLATFORMI I VM WARE VIRTUELNOJ INFRASTRUKTURI, INTEGRISANO U ACTIVE DIRECTORY KOMPANIJSKI DOMEN I REDUNDANTNO MREŽNO OKRUŽENJE BAZIRANO NA CISCO TEHNOLOGIJI. KOMUNIKACIONI SEGMENT JE OSLONJEN NA JAVNI PRI ISDN SERVIS TRANSFORMISAN I TERMINIRAN NA MULTIFUNKCIONALNE POLYCOM SIP AGENTSKE TELEFONE. U KONAČNOM, NA OPERATERSKIM DESKTOP RAČUNARIMA AGENT IMA INTEGRISANE E-MAIL I WEB SERWISE KONTAKT CENTAR RJEŠENJA. KOMPLETNO OKRUŽENJE JE DIMENZIONISANO KAO NADOGRADIVO. ZA OČEKIVATI JE DA SE TOKOM PRODUKCIONOG RADA PROŠIRI SPEKTAR TRENUTNO DOSTUPNIH SERVISI PREMA KORISNICIMA USLUGA KROZ REORGANIZACIJU ODREĐENIH KOMPANIJSKIH POSLOVNIH PROCESA, ALI I INFRASTRUKTURNO, ŠTO ZNAČI KONTINUIRAN ANGAŽMAN NA ODRŽAVANJU I RAZVOJU SISTEMA.

IVR govornog automata, - kazao je Poleksić koji je istovremeno istakao i doprinos kolegice Jelene Čeranić.

Poleksić je skrenuo pažnju i na izuzet-

Da bi novi Kontakt centar EPCG, u dijelu IT infrastrukture bio postavljen na tehnološki napredne hardverske i sistemске platforme potrudio se i šef Službe za AIS, Anton Radonić, koji je objasnio da

kompleksan sistem, za realizaciju projekta bila potrebna bezmalo godina.

Operateri rade svakog radnog dana od 08 do 20 sati

Novi Call centar Elektroprivrede Crne Gore

BESPLATNI POZIVI prema broju 19100

(iz svih mobilnih i fiksnih mreža u Crnoj Gori).

Operateri rade svakog radnog dana od **8 do 20h.**

Govorni automat **svakog dana, 24 sata.**

NA NAJBRŽI I NAJJEDNOSTAVNIJI NAČIN DO SVIH INFORMACIJA, ODGOVORA I SAVJETA

Putev govornog automata, 24 sata dnevno, informisaćete se o:

- Posljednjem računu i stanju ukupnog dugovanja, jednostavnim ukucavanjem Vašeg pretplatnog broja
- Načinu reklamiranja računa, načinima plaćanja računa bez provizije, aktivaciji servisa dobijanja računa putem SMS-a i elektronske pošte, planiranim prekidima u napajanju, kontaktima za prijavu kvara, priključenju na mrežu - odabirom ponuđenih opcija na govornom automatu

Ljubazni operateri biće Vam na raspolaganju radnim danima od 8 do 20h za sve informacije o:

- statusu Vašeg podnijetog prigovora/reklamacije
- mogućnosti potpisivanja protokola za izmirenje duga, odnosno statusu tekućeg protokola
- utuženjima
- isključenjima
- proknjiženim/neproknjiženim uplatama
- članstvu u Zlatnom timu
- neplaniranim prekidima u napajanju električnom energijom

Na svaki poziv ka broju **19100** dobićete odgovor i savjet za otklanjanje Vaših nedoumica. Vaša EPCG.

IZ STRUČNOG UGLA

TEKST JE OBJAVLJEN U BIH DNEVNOJ NOVINI "DNEVNI LIST" U DODATKU PRO PR

Monopolisti i komunikacija

Autori: Eleonora Albijanić i Rajko Šebek

Eleonora Albijanić, rukovodilac Sektora za eksternu komunikaciju

Nedavno se na jednom predavanju o upotrebi društvenih mreža u poslovanju postavilo pitanje da li i na koji način veliki državni, ili državno-privatni sistemi, koji na određenom tržištu jedini pružaju javne usluge snabdijevanja električnom energijom, vodom i sl, a nemaju dobar imidž u javnosti, mogu svoj imidž poboljšati upotrebom društvenih mreža. Odgovor je odmah bio vrlo direktan, ali sam se sa njim mogla složiti samo djelimično, jer se, između redova, moglo shvatiti da takvim sistemima komunikacija nije ni potrebna: ovi sistemi su monopolisti, to su političko-socijalna preduzeća, a pojam marketinga pretpostavlja tržište. A ako tržišta nema, da li treba odustati od komunikacije, pogotovo one sa društvenim medijima? Usljedio je vrlo prihvatljiv drugi dio odgovora, da za velike sisteme ovog tipa ima smisla da izađu u društvene medije ako odluče da uvedu transparentni on-line korisnički servis.

KOMUNIKACIJA U KORIST TRŽIŠTA I POTROŠAČA

Na prostoru pojedinih republika bivše Jugoslavije veliki je broj onih koji sa nestrpljenjem čekaju 1. januar 2015. godine, dan kada će se otvoriti tržište električne energije za dolazak konkurencije, što će značiti da će potrošači moći da biraju od

JEDNA TIPIČNO MONOPOLSKA GRANA PRIVREDE, TAČNIJE VELIKI SISTEMI, IZAĆI ĆE NA TRŽIŠTE 1. JANUARA 2015. GODINE, GDJE ĆE IH, IZMEĐU OSTALOG, SAČEKATI I MARKETING.

koga će kupovati električnu energiju. Jedna tipično monopolska grana privrede, odnosno veliki sistemi o kojima je bilo riječi u uvodnom dijelu, izaći će na tržište, gdje će ih, između ostalog, sačekati i marketing. Ako su bili vizionari, promjene ih neće zateći nespremne, jer su se odavno počeli pripremati za ovaj trenutak. I naravno, komunikacija im je i te kako bila potrebna, pa i ona putem društvenih medija. A u fazi pripreme, marketing i PR upravo su u ovim preduzećima predstavljali dio 'integrirane komunikacije' u pravom smislu te riječi. I to ne samo marketing kao oglašavanje, već, prije svega, marketing kao briga

Rajko Šebek, izvršni rukovodilac Direkcije za odnose sa javnošću

ni najintegrisanije komunikacije.

Ako je neko monopolista, da li to znači da ne treba da ima lijepo dizajniran i jasan račun, koji će kupcu stići u koverti, uz liflet sa određenim pojašnjenjima? Ili da ne treba da ima interaktivan moderni web portal, svoju facebook stranu ili kanal na you tube? Da šalteri ne treba da budu brendirani, da se na njima ne trebaju naći brošure, kutije za prigovore (ili moderni touch screen mjerači zadovoljstva potrošača), i da zaposleni na šalteru ne treba da bude predusretljiv i ljubazan? Zar monopolisti ne trebaju kampanje u kojima će kupce nagraditi jer redovno izmiruju svoje obaveze, ili kampanje u kojima će neredovnim platišama ponuditi mogućnost otplate duga u ratama? Da li mu, bez obzira što je jedini snabdjevač, treba moderan call centar, ili usluga uručivanja računa na e mail ili putem SMS-A?

Stoga bi poruka za Novu, 2015. godinu mogla biti: 'U bilo kom i kakvom sistemu da radite, ne dovodite u pitanje neophodnost komunikacije.'

Zar monopolisti ne trebaju kampanje u kojima će kupce nagraditi jer redovno izmiruju svoje obaveze, ili kampanje u kojima će neredovnim platišama ponuditi mogućnost otplate duga u ratama? Da li mu, bez obzira što je jedini snabdjevač, treba moderan call centar, ili usluga uručivanja računa na e mail ili putem SMS-A?

o korisnicima. U stvari, tako je u Elektroprivredi Crne Gore. Riječ je o komunikaciji sa raznim ciljnim grupama, tj. nema klasične podjele na marketing i PR, na koju smo, kao profesionalci jako osjetljivi. U ovakvim sistemima, više nego bilo gdje drugo, oni se često preklapaju, povezani su neraskidivim vezama, integrisani jer samo tako proizvode sinergetsko dejstvo. Otvorena komunikacija, podržana aktivnostima na terenu, neophodna je, možda i krucijalna, za velike i, kako se često kaže, 'zatvorene' sisteme. Sve je uzalud ako se jedno priča a drugo radi. Tada ne pomažu

INTERVJU

DRAGAN MIJAJLOVIĆ,
IZVRŠNI DIREKTOR CRNOGORSKOG OPERATORA TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE (COTEE)

Niska cijena energije odbija nove snabdjevače

Miodrag Vuković

IAKO JE TRŽIŠTE ELEKTRIČNE ENERGIJE OD 1. JANUARA U CRNOJ GORI U POTPUNOSTI OTVORENO ZA SADA NIJE BILO INTERESOVANJA NOVIH KOMPANIJA ZA UČEŠĆE NA NAŠEM TRŽIŠTU U SVOJSTVU SNABDJEVAČA. ZA OČEKIVATI JE DA NAKON REALIZACIJE PROJEKTA INTERKONEKTIVNOG KABLA, KOJI TREBA DA POVEŽE CRNU GORU I ITALIJU, I PRAVNOG I FUNKCIONALNOG KONSTITUISANJA OPERATORA DISTRIBUTIVNOG SISTEMA NAŠE TRŽIŠTE POSTANE INTERESANTNIJE POTENCIJALNIM SNABDJEVAČIMA. PORED NISKE CIJENE ELEKTRIČNE ENERGIJE, NE DOVOLJNO RAZVIJENA INFRASTRUKTURA, A U POJEDINIM SLUČAJEVIMA I VELIČINA TRŽIŠTA RAZLOZI SU SLABOG INTERESOVANJA KOMPANIJA DA UČESTVUJU U SVOJSTVU SNABDJEVAČA KAKO U REGIONU TAKO I U CRNOJ GORI.

Dragan Mijajlović

Od 1. januara tekuće godine tržište električne energije je u potpunosti otvoreno. Da li ima interesovanja da će se pored već postojećih snabdjevača, EPCG i Montenegro Bonusa, na našem tržištu pojaviti neki novi?

Kao što je navedeno u članu 205 Zakona o energetici tarifni kupci-domaćinstva postaju kvalifikovani kupci od prvog januara 2015. godine, odnosno tržište električne energije je od 1. januara u potpunosti otvoreno. Međutim, za sada, nije bilo konkretnih interesovanja drugih kompanija za učešće na našem tržištu u svojstvu snabdjevača. Za očekivati je da nakon realizacije projekta interkonektivnog kabla koji treba da poveže Crnu Goru i Italiju i pravnog i funkcionalnog konstituisanja Operatora distributivnog sistema, naše tržište postane, uz ostalo, interesantnije potencijalnim snabdjevačima. Takođe, realizacija nekoliko krupnih projekata u primorskom dijelu Crne Gore može, naše tržište učiniti interesantnijim za druge snabdjevače.

Smatram da je veoma važno istaći da iz

ugla Operatora tržišta već godinu i po dana funkcioniše tržište električne energije, koje ima 26 učesnika i u cjelosti sprovodimo realizaciju balansnog mehanizma. Dakle, utvrđuju se debalansi i finansijska poravnana i suština je da je sistem od oktobra 2013. godine po prvi put uspostavljen na legitiman, legalan i funkcionalan način i kroz sistem bankarskih garancija „incidentne situacije“ i pozitivna odstupanja se sankcionišu i sa odgovarajućim korekcijama, koje će prosteći usvajanjem novog Zakona, nema niti jednog problema u njegovom funkcionisanju. Da se zaključiti da je Operator tržišta u podmakloj fazi realizacije obaveza definisanih Zakonom i Licencom. Već je izvjesno da i u informacionom i kadrovskom smislu raspoložemo pretpostavkama za ukupan razvoj tržišta, a naravno i za eventualno interesovanje novih potencijalnih snabdjevača. Kao kompanija koja već ima informacioni sistem, koji u cjelosti može da obezbijedi sve funkcije saglasno važećim propisima, cijenimo da je harmonizacija informacionog sistema, uz poštovanje međunarodnih standarda, veoma važan korak ka realizaciji svega onoga što predviđaju zakon, tržišna pravila i ostali propisi. Svakako da

smo svjesni činjenice da naše okruženje trenutno nije u mogućnosti da stvori te pretpostavke, ali još jednom naglašavam da je taj proces od izuzetne važnosti.

Zašto je interesovanje za dobijanje licenci u ovoj oblasti trgovine malo i da li su aktuelne cijene električne energije razlog za to?

I pored činjenice da se u Crnoj Gori primjenjuju podsticajne metode regulacije u kojima se regulisanim subjektima odobravaju troškovi, a time i prihodi na period od tri godine, kao i to da postoje trendovi shvatanja električne energije kao robe a ne socijalne kategorije, može se zaključiti da aktuelne cijene jesu veoma važan faktor malog interesovanja kompanija da učestvuju u svojstvu snabdjevača.

Pored toga, smatram da su važni razlozi nedostatka interesovanja kompanija sljedeće dvije činjenice. Jedna se tiče, još uvijek, nezavršenog posla oko izdavanja Operatora distributivnog sistema iz sistema EPCG, odnosno činjenice postojanja vertikalno integrisane kompanije kakva je EPCG. Drugi razlog je veličina tržišta električne energije u Crnoj Gori. Preci-

znije rečeno konzum Crne Gore, odnosno potencijalni broj kupaca kao ciljne grupe tih snabdjevača, je mali tačnije iznosi nešto ispod 385 000.

Šta je potrebno da neka ino ili domaća kompanija postane snabdjevač?

Posao učlanjenja novih snabdjevača, uslovljen je ispunjavanjem određenih obaveza. Prije svega, zainteresovane kompanije moraju imati određene finansijske, organizacione, tehničke i administrativne kapacitete na osnovu kojih im Regulatorna agencija za energetiku može izdati Licencu za obavljanje poslova snabdjevanja. Danom dobijanja licence kompanija postaje snabdjevač. Tek nakon toga, kompanija može ući u proces registracije na tržištu, koji je shodno Zakonu o energetici i Tržišnim pravilima u ingerenciji Operatora tržišta. Dakle, da bi neka kompanija postala snabdjevač mora proći određenu proceduru sa Regulatornom agencijom, a nakon toga, da bi postala učesnik na tržištu mora proći proceduru sa Operatorom tržišta. Te procedure su već duži vremenski period jasno definisane, precizne i dostupne na web sajtovima RAE i COTEE-a, što ih čini i dodatno transparentim.

Početak godine tržište električne energije je u potpunosti otvoreno i u susjednim zemljama Srbiji, BiH i Makedoniji, dok su tržišta u Sloveniji i Hrvatskoj ranije liberalizovana. Kakva su iskustva u regionu?

U zemljama u kojima su tržišta električne energije otvorena početkom godine situacija je slična kao i kod nas. Dakle, nema je ili je veoma mala zainteresovanost kompanija da učestvuju u svojstvu snabdjevača. Razlozi za tako nešto su opet slični ili istovjetni onima koji postoje i na tržištu Crne Gore. Prije svega niska cijena električne energije, odnosno shvatanje električne energije kao socijalne kategorije, a ne robe.

U Hrvatskoj se nakon potpunog otvaranja tržišta pojavila konkurencija u oblasti snabdjevanja i to preko 20 kompanija, ali je tržišni udio HEP-ove konkurencije mali.

Što se tiče tržišta električne energije u Sloveniji situacija je malo specifičnija. Naime, na tom tržištu postoji pet firmi koje funkcionišu u sastavu elektrodistributivnih kompanija.

Zašto je malo interesovanje kompanija za snabdjevanje u ovom dijelu Evrope u odnosu na ostale zemlje EU?

Razlog nedostatka interesovanja kompanija za snabdjevanje je sličan onima koji postoje u Crnoj Gori. Dakle, pored niske cijene električne energije, to su nedovoljno razvijena infrastruktura, a u pojedinim slučajevima i veličine tržišta.

Pored toga, kao važan faktor razlike u odnosu na EU se mora navesti i naš mentalitet. Odnosno način shvatanja biznisa vezanog za električnu energiju. Tamo gdje je

U zemljama u kojima su tržišta električne energije otvorena početkom godine situacija je slična kao i kod nas. Dakle, nema je ili je veoma mala zainteresovanost kompanija da učestvuju u svojstvu snabdjevača. Razlog je prije svega niska cijena električne energije, odnosno shvatanje električne energije kao socijalne kategorije, a ne robe.

električna energija shvaćena kao socijalna kategorija, odnosno gdje se prodaje daleko ispod tržišnih cijena, teško je za očekivati da se lako prihvate promjene koje su neophodne kako bi se mogli porediti sa zemljama EU. Te promjene prije svega znače korigovanje cijene, sigurnost da će novi učesnici biti ravnopravno tretirani sa nacionalnim elektroprivredama, mogućnost brzog i lakog ulaska na tržište i eliminisanje svega onoga što se smatra biznis barijerom.

Sve dok ne dođe do ovih, ili sličnih promjena, u očima potencijalnih snabdjevača ovaj dio Evrope neće djelovati primamljivo ili izazovno za razvoj biznisa. Njihov krajnji cilj je naravno profit, koji teško da mogu ostvariti u postojećoj situaciji. Sudeći po prisutnom interesovanju teško bi se moglo reći da uopšte i prepoznaju svoj konačni interes u ovoj oblasti.

Koje su to trenutno najbitnije aktivnosti COTEE na čijem ste čelu i kakvi su dalji planovi i ciljevi COTEE-a?

Uz kvalitetnu obradu i analizu dokumentacije vezane za prethodnu godinu, u 2105. godini Operator tržišta će nastaviti da aktivno participira u donošenju novog Zakona o energetici. Nakon njegovog usvajanja, COTEE će dati puni doprinos i u realizaciji aktivnosti vezanih za izmjenu i dopunu tržišnih pravila, izradu metodologije kojom će se određivati regulatorno dozvoljeni prihod COTEE-a i ostalih podzakonskih akata.

Pored ovih obaveza, koje će proisteći usvajanjem novog Zakona, planiramo da u narednom periodu realizujemo niz aktivnosti koje su od krucijalne važnosti za dalji rast i razvoj Operatora tržišta. Tu prije svega mislim na rješavanje pitanja poslovnog prostora, koje ćemo otpočeti ove godine objavljivanjem javnog poziva za njegovu kupovinu. Sa druge strane, nadogradnja i osavremenjavanje aplikacije odnosno informacionog sistema sa našim partnerima, uz maksimalno učešće zaposlenih u COTEE-u, značiće još jedan veliki izazov ne samo u ovoj već i u narednim godinama, a za koji sam siguran da ćemo kao i do sada odraditi na najbolji mogući način.

Naravno da edukaciju zaposlenih smatram permanentnim zadatkom kojim ćemo se baviti kako u ovoj tako i u svakoj narednoj godini.

Energetski bilans za 2015. godinu, uz ostalo, ukazuje se na očekivani porast proizvodnje iz obnovljivih izvora energije. To povećava našu pažnju u cilju dalje afirmacije naših, Zakonom definisanih, obaveza, a koji se odnose na proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora i visokoeфикаsne kogeneracije. U 2014. godini, imali smo samo jednog proizvođača sa statusom povlašćenog proizvođača, a u 2015. očekujemo nove proizvođače sa tim statusom, što će svakako biti i predmet naših obaveza.

Svakako, obzirom da smo mlada kompanija, a obavljamo sasvim novu djelatnost od javnog interesa, kontinuirano unapređujemo sistem poslovanja, a posebnu pažnju, kao dio poslovne politike, poklanjamo odnosu sa klijentima, nosiocima licence tj. energetskim subjektima, Regulatornoj agenciji za energetiku i svakako Vladi Crne Gore kao osnivaču.

INTERVJU

TINA JAKAŠA,
DIREKTORICA HEP OPSKRBA D.O.O.

HEP Snabdijevanje i dalje je *lider*

Marko Burić

HEP SNABDIJEVANJE SE PRIPREMA DA USLUGU SNABDIJEVANJA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM PONUDI I U DRUGIM DRŽAVAMA U REGIONU, ALI TEK KADA SE ZA TO STEKNU POTREBNI TRŽIŠNI PREDUSLOVI. TRŽIŠTE ELEKTRIČNE ENERGIJE U HRVATSKOJ JE OTVORENO JOŠ 2008. GODINE, IPAK, TEK SREDINOM 2013. VEĆI BROJ ALTERNATIVNIH SNABDJEVAČA UŠAO JE NA TRŽIŠTE. I PORED VELIKE KONKURENCIJE, HEP SNABDIJEVANJE ZADRŽALO JE VODEĆU ULOGU U SNABDIJEVANJU ELEKTRIČNOM ENERGIJOM KUPACA, KAŽE U INTERVJUJU ZA LIST "ELEKTROPRIVREDA" MR.SC. TINA JAKAŠA, DIREKTORICA HEP OPSKRBA D.O.O.

U Hrvatskoj je tržište električne energije otvoreno još 2008. godine. Kakve promjene je taj proces donio u HEP-u?

Tržište električne energije u Republici Hrvatskoj u potpunosti je otvoreno 1. jula 2008. godine, što znači da od tada svi kupci imaju zakonsko pravo da biraju svog snabdjevača električnom energijom. Prema Zakonu o tržištu električne energije, danas je HEP - Operator distributivnog sistema (HEP ODS), kompanija koja obavlja regulisane energetske djelatnosti i jedini energetski subjekt ovlašten za pružanje javne usluge snabdijevanje električnom energijom u Hrvatskoj, što znači da je obavezan pružati tzv. univerzalnu uslugu za kupce kategorije domaćinstva te zagarantovano snabdijevanje ostalim krajnjim kupcima (preduzetništvu, tj. pravnim osobama) koji nijesu izabrali ili su iz određenih razloga ostali bez snabdjevača. Ovdje je dobro napomenuti da kupce korisnike zagarantovanog snabdijevanja Hrvatska energetska regulatorna agencija (HERA) donošenjem novih propisa i metodologije računanja cijene podstiče (visoka cijena usluge) da izaberu snabdjevača koji uslugu snabdijevanja pruža po tržišnim uslovima (tržišni snabdjevači).

Kada se u Hrvatskoj pojavio veći broj snabdjevača električnom energijom?

Drastični pad veleprodajne cijene električne energije omogućio je alternativnim snabdjevačima ulazak na tržište električne energije u RH u 2013. godini. Alternativni snabdjevači su se aktivno uključili na tržište sredinom te godine kada su iskoristili više faktora: rast udjela obnovljivih izvora energije, značajan udio hidroenergije, cijena gasa stabilizovana na visokom nivou, pad cijena uglja i niska cijena naknade za emisiju CO₂.

Na temelju sporazuma s Hrvatskim operatorom tržišta, na tržištu električne energije u RH trenutno ima registrovanih 22 snabdjevača od kojih je 19 izvan HEP grupe.

Da li je HEP Snabdijevanje zadržalo primat, možete li da nam saopštite neke podatke o tome koliko domaćinstava i kompanija i dalje koristi vaše usluge?

Bez obzira na sve veću konkurenciju, HEP Snabdijevanje, koje već šest godina posluje na otvorenom tržištu i dalje čvrsto drži poziciju lidera u snabdijevanju električnom energijom kupaca kategorije preduzetništvo, a od početka 2013. prisutna je i

u Republici Sloveniji. Kod kupaca kategorije domaćinstva, još uvijek je očigledno opredjeljenje velikog broja kupaca na korišćenje pouzdane, cijenom povoljne, javne univerzalne usluge snabdijevanja koju pruža HEP ODS.

U segmentu preduzetništva HEP Snabdijevanje snabdijeva više od 100.000 kupaca. Osim u segmentu preduzetništva, HEP Snabdijevanje je snažno iskoračilo i u segmentu domaćinstva, pa je krajem 2013. godine građanima ponudila novi proizvod „Hepi“. Da se radi o dobro pripremljenom proizvodu govori činjenica da smo sklopili više od 22.000 ugovora od čega je polovina kupaca iskoristila mogućnost samoočitavanja i na taj način sama upravlja svojim troškovima.

Da li HEP Snabdijevanje razmišlja o tome da se uključi na tržište električne energije u Crnoj Gori?

HEP Snabdijevanje radi na razvijanju dodatnih usluga i pronalaženju poslovnih rješenja za svoje kupce, a priprema i dalje širenje u regionu, kada se za to steknu potrebni tržišni preduslovi.

Šta je "Hepi"?

Paket „Hepi“ HEP Snabdijevanje osmislilo je kako bi se lakše izborilo sa konkurencijom na tržištu. Članovi Hepi kluba mogu postati svi aktivni kupci HEP Snabdijevanja koji nemaju nepodmirene dospjele račune prema HEP Snabdijevanju. Zavisno od toga potpišu li ugovor s HEP-om na jednu, dvije ili tri godine, kupci iz kategorije domaćinstva mogu ostvariti popust od 4,5 do 5,5 odsto na trenutne cijene koje im naplaćuje HEP-ODS kao javni, univerzalni snabdjevač.

Članovi Hepi kluba mogu uštedjeti i na mjesečnoj naknadi za mjernu uslugu i snabdijevanje. Bodovi se sakupljaju po svakom ugovoru, a mogu se zamijeniti za nagradu bez vremenskog ograničenja ukoliko član ima status aktivnog kupca. Za svaki račun za snabdijevanje električnom energijom plaćen u roku dospijeća, članu Hepi kluba dodjeljuje se broj bodova jednak ukupnom plaćenom iznosu računa za električnu energiju u kunama uvećan za koeficijent, koji zavisi od toga na koje ugovorno razdoblje je potpisan ugovor.

Svi članovi Hepi kluba koji sakupe minimalno 2500 bodova, mogu zamijeniti bodove za umanjene računa u visini naknade za mjerenje i snabdijevanje. Bodovi se mogu zamijeniti i za nagrade koje su u ponudi Hepi kluba.

Mr.sc. Tina Jakaša

Drugi snabdjevači teško mogu ponuditi niže cijene energije

Iz Odbora za energetiku Privredne komore navode da je pojavljivanje novih snabdjevača u Crnoj Gori stvar njihove procjene i poslovnih opredjeljenja.

- Treba imati u vidu da drugi snabdjevači u ovom trenutku teško mogu ponuditi energiju po cijenama nižim od cijene iz domaćih izvora, a da pritom ostvare i željeni profit. Osim toga, vjerovatno da veličina tržišta i struktura potrošača u Crnoj Gori, bar za sada, nijesu atraktivne za velike igrače, odnosno kompanije sa velikim iskustvom na međunarodnim tržištima - smatraju u Privrednoj komori.

Prosječna cijena kilovat sata sa porezima u Hrvatskoj iznosi oko 13,5 centi, a kod nas oko 10 centi.

AKTUELNOSTI

DRAGOSLAV MILOVANOVIĆ, POTROŠAČ IZ BUDVE, DOBITNIK GLAVNE PREMIJE U NAGRADNOJ IGRI "ZLATNI ČLAN DOBIJA STAN"

Ključ(no) je *redovno* plaćati račune

NAGRADNA IGRA "ZLATNI ČLAN DOBIJA STAN", KOJU JE NAŠA KOMPANIJA ORGANIZOVALA ZA KUPCE KOJI REDOVNO IZMIRUJU UTROŠENU ELEKTRIČNU ENERGIJU, NAJVIŠE JE OBRADOVALA BEOGRAĐANINA DRAGOSLAVA MILOVANOVIĆA, POTROŠAČA IZ BUDVE, KOJI JE DOBIO STAN OD 75 M2 NA ATRAKTIVNOJ LOKACIJI U PODGORICI.

Biljana Mitrović

Ključeve stana, najvrednije od brojnih nagrada za redovne platiše električne energije, srećnom dobitniku uručio je, 27. januara, direktor FC Snabdijevanje, Vladimir Bojičić. Bojičić je tom prilikom istakao da EPCG posebno cijeni potrošače koji redovno izmiruju svoje obaveze te da je, upravo zbog njih i uspostavljen program lojalnosti „Zlatni tim“.

- Dragoslav je član „zlatnog tima“ od početka. On je primjer dobrog potrošača, koji je prethodnih nekoliko godina stalno bio u pretplati i zbog takvog odnosa prema Elektroprivredi zaslužio je da mu se osmehne sreća - kazao je Bojičić.

Dobitnik stana, Dragoslav Milovanović, kaže da nije mogao da vjeruje kada su mu javili da mu se sreća osmehnula.

- Kada su me nazvali iz EPCG i saopštili mi da sam upravo ja srećni dobitnik stana, jednostavno nijesam vjerovao. Pomislio sam da je neka šala, jer tada nijesam ni znao da je u toku nagradna igra Elektroprivrede Crne Gore. Ali, kada sam na portalima pročitao informaciju o dodjeli nagrada, pa još kad sam provjerio pret-

platni broj, postalo mi je jasno da sam ovog puta ja bio miljenik sreće. I evo, od nevjerice došao sam do trenutka da dobijem ključeve u ruke. To je velika sreća za svakoga. Šteta je što stan nije dobio neki mladi bračni par koji još nema riješeno stambeno pitanje, ali i našoj porodici ovo puno znači i mi ćemo ovdje provoditi dosta vremena - kazao je Milovanović.

Milovanović se zahvalio na najboljem mogućem poklonu za početak Nove godine, naglasivši da mu se veoma dopada potez Elektroprivrede Crne Gore da nagradi lojalnost i odgovornost.

- Vi očigledno znate kako se čuvaju kupci koji redovno izmiruju svoje obaveze i kako se boriti da takvih bude što više - kazao je Milovanović.

Oduševljenje nije krila ni njegova supruga.

- Divan je osjećaj da vas neko poštuje zato što ste redovan potrošač - istakla je gospođa Milovanović.

U okviru drugog kola nagradne igre za redovne platiše, podijeljeno je i pet vaučera

Sa uručenja ključeva stana srećnom dobitniku

od po 200 eura za kupovinu u marketima Voli, dva iPad Air uređaja, kao i atraktivna turistička putovanja u Pariz i Barselonu za po dvije osobe.

Prije pokretanja kampanje „Budi dio Zlatnog tima“ u bazi Elektroprivrede Crne Gore bilo je oko 100 hiljada redovnih platiša, a sada ih je više od 148 hiljada. Svi oni su članovi zlatnog tima što im obezbjeđuje 10 odsto popusta na mjesečni račun i brojne druge povoljnosti.

ISPLATI SE BITI ČLAN ZLATNOG TIMA

U igri „Zlatni član dobija stan“ pored glavne premije, stana od 75 kvadrata na izuzetnoj lokaciji u Podgorici, bogat nagradni fond, ukupne vrijednosti 90 hiljada eura, činili su novogodišnji aranžmani u hotelima „Palas“ u Petrovcu i „Bianca“ u Kolašinu, zimovanje na Kopaoniku, zatim atraktivni turistički aranžmani u Barseloni i Parizu, lap top računari i iPad-a Air uređaji te vrijedni vaučeri za trgovinu u marketima Voli.

Kompjuterski su izvučeni dobitnici nagrada, koji sa velikim zadovoljstvom gledaju na odluku EPCG da pokrene nagradnu igru za uredne platiše električne energije.

Nebojša Stanković iz Podgorice nagrađen je lap top računarom. Navodi da je mu je ovo prvi put da dobije ovako vrijednu nagradu.

- Isplatilo se redovno plaćati račune. To nam je obaveza, a Elektroprivreda nas, pored popusta od 10 odsto i dodatno nagrađuje. Izuzetno sam zahvalan na priređenom prijatnom iznenađenju pred novogodišnje praznike – istakao je Nebojša.

Bajran Koljenović, takođe iz Glavnog grada dobitnik je zimovanja na Kopaoniku za dvije osobe.

- Imam pet strujomjera, pošto držim radnje na više lokacija. Svaki račun redovno plaćam i član sam Zlatnog tima od početka. To što dobijam zahvaljujući popustu od 10 odsto nije malo. Ne znam da li još neko u okruženju ovako nagrađuje redovne platiše, ali divno je kad vas neko nagradi zato što ste odgovoran građanin i što ne izbjegavate svoje obaveze. Moram reći i da sam izuzetno zadovoljan snabdijevanjem i kvalitetom napona. Kako onda da ne budem član Zlatnog tima - pita se Koljenović.

U prvom kolu nagradne igre, sreća je najviše bila naklonjena kupcima iz Tivta i Kotora, gdje je otišlo šest nagrada redovnim platišama električne energije.

U razgovoru sa dobitnicima, provijava zadovoljstvo zbog vrijednih nagrada, ali svi odreda ističu da su povoljnosti koje pruža članstvo u „Zlatnom timu“ brojne.

OBJEKTIV

PROIZVODNI REZULTATI U 2014. GODINI

Neznatno ispod plana

Miodrag Vuković

Rezultati poslovanja proizvodnih objekata naše kompanije u 2014. godini, tačnije od 1.januara 2014. do 1.januara 2015.godine su bili gotovo na nivou očekivanih i predviđenih bilansom za ovu godinu. Proizvodnja je, naime, i pored odlično i na vrijeme odrađenih svih neophodnih pripremnih radova, redovnih održavanja i rekonstrukcija u pogonima bila, u prošloj godini, neznatno ispod planirane.

- Energetskim bilansom za 2014.godinu EPCG je planirala proizvodnju od 3.108.000 MWh, a ostvarena je proizvodnja od 3.036.398 MWh, što iznosi 98 odsto od energetskim bilansom planirane proizvodnje. Moram napomenuti da su ovo kumulativni podaci, tačnije rezultati proizvodnje naših proizvodnih objekata zajedno sa pogonima Zeta Enerđi odnosno elektranama Glava Zete i Slap Zete – kaže v.d. direktora FC Proizvodnja i direktor Direkcije za poslovni i tehnički razvoj Roberto Kastelano.

Proizvodnja na godišnjem nivou u HE "Perućica" bila je 8 odsto veća od planirane, tačnije ostvarena je proizvodnja od 1.006.682 MWh električne energije, a planom je bila predviđena u iznosu od 932.000 MWh.

HE „Piva“ je ostvarila proizvodnju od 679.338 MWh, što je 91 odsto od energetskim bilansom planirane proizvodnje od 749.000 MWh.

TE „Pljevlja“ je energetskim bilansom za 2014. godinu planirala proizvodnju od 749.000 MWh električne energije, dok je ostvarena proizvodnja iznosila 679.338 MWh, što je 91 odsto od planom predviđenih količina.

Zadovoljan: Roberto Kastelano

Proizvodnja u malim hidroelektranama (Rijeka Mušovića, Rijeka Crnojevića, Podgor, Šavnik i Lijeva Rijeka) bila je u prošloj godini 21 odsto veća od energetskim bilansom planirane i iznosila je 6.630 MWh električne energije.

Elektrane Glava Zete i Slap Zete ostvarile su proizvodnju od 21.687 MWh energije, što je 40 odsto više od energetskim bilansom planirane godišnje proizvodnje za 2014.

- Planom predviđena potrošnja električne energije u 2014. godini bila je 2.688.537MWh, a ostvarena je potrošnja od 2.615.980MWh, sa uračunatim

gubicima u distributivnoj i prenosnoj mreži. Kada su u pitanju direktni potrošači od planirane potrošnje u iznosu od 57.237MWh električne energije ostvareno je 43.959MWh – naglašava Roberto Kastelano.

Energetskim bilansom za 2015. godinu, koji je usvojen na sjednici Vlade Crne Gore održanoj sredinom decembra prošle godine, planom predviđena proizvodnja EPCG i Zeta Enerđija iznosi 3.159.000 MWh električne energije, što je gotovo 2 odsto više u odnosu na energetskim bilansom planiranu proizvodnju u prošloj 2014. godini.

IZMEĐU DVA BROJA

Nove TS u konzumu ED Podgorica

Mještani Tuzi, dva naselja u Golubovcima i dva u Danilovgradu, dobili su nedavno bolje energetske prilike. Prva od pet novoizgrađenih trafostanica 10/0,4kV u konzumu ED Podgorica, DTS "Cijeva obala", puštena je pod napon početkom decembra u Golubovcima, a odmah za njom u tom dijelu grada stavljena je u funkciju i trafostanica "Mahala 6". U Danilovgradu su izgrađene i uvedene u sistem NDTs "Stadion" i "Grlič", a u Tuzima STS "Sukurić 15".

ED Podgorica je u tom periodu, u cilju poboljšanja naponskih prilika i sigurnijeg snabdijevanja tamošnjeg stanovništva, izgradila i 10 kV kablovske vodove na potezu od MBTS "Stadion Tuzi" do NDTs "Šipčanik 2" i od trafostanice "Šipčanik 2" do BTS "Šipčanik Tuzi".

Ulcinj: Zamijenjeni havarisani stubovi u Vladimiru

U ulcinjskoj Elektrodistribuciji od sredine januara intenzivno se radilo na otklanjanju posljedica nevremena od 11. januara, kada je jak sjeverni vjetar u konzumu poslovnice u Vladimiru polomio 15 dalekovodnih stubova na 10 kilovoltnim dalekovodima Šaš, Brajša i Krute i 20 drvenih stubova na više niskonaponskih mreža na tom području. Nakon što su pojedini stubovi privremeno ankerisani da bi potrošači što prije dobili napajanje, pristupilo se zamjeni svih havarisanih stubova, da bi se obezbijedilo kvalitetno i sigurno napajanje potrošača u Vladimiru.

Pored toga, u dovodnim ćelijama ZTS 35/10kV „Grad“ u Ulcinju zamijenjena su krajem januara dva dotrajala malouljna prekidača novim, modernim vakumskim prekidačima proizvodnje Siemens.

Napajanje u Kolašinu stabilno

Napajanje gradskog i prigradskog dijela Kolašina do sada je bilo redovno i bez većih problema i pored velikog nevremena, koje je krajem januara zahvatilo Crnu Goru.

Značajniji radovi koji su urađeni u prethodnom periodu, a koji su uticali na uredniju snabdjevenost kupaca su: izgradnja i puštanje u rad TS 35/10 kV "Breza", remontu 35 kv dalekovoda "Mojkovac - Drijenak", "Rijeka Mušovića - Breza", "Manastir Morača". Važni radovi su urađeni i na 10 kv dalekovodima "Skrbuša", "Lipovo", "Jezerine", kao i na niskonaponskim mrežama Vranještica i Kraljske Bare.

Građani duguju za električnu energiju 140 miliona eura

Domaćinstva u Crnoj Gori za električnu energiju duguju oko 140 miliona eura, a privrednici 50 miliona eura.

Krajem prošle godine bilo je 148.000 redovnih platiša i potrošača, tako da preko 40 odsto domaćinstava u Crnoj Gori plaćaju nižu cijenu energije u odnosu na ostale potrošače.

Broj redovnih potrošača, koji ostvaruju popuste na decembarskim računima, je za 10.000 veći u odnosu na novembar, što je značajan skok. Potrošači su očigledno bili motivisani nagradnom igrom "Zlatni član dobija stan".

Potrošnja u decembru povećana 19 odsto

Domaćinstva su u decembru potrošila 116.054.314 kWh električne energije, što je 19 odsto više u odnosu na novembarsku potrošnju, odnosno pet odsto manje u odnosu na potrošnju ostvarenu tokom decembra 2013. godine.

Prosječan decembraski račun za električnu energiju za domaćinstva (ukoliko se izuzmu neočitana mjerna mjesta u objektima koji nijesu stalno nastanjeni) iznosi 40,2 eura. Domaćinstva u Mojkovcu bilježe najnižu prosječnu potrošnju od 23,7 eura, dok je najveća potrošnja prethodnog mjeseca očitana u Kotoru i Podgorici gdje su domaćinstva u prosjeku potrošila električne energije u vrijednosti od oko 49 eura. Račun vrijedan preko 150 eura dobilo je svega 1,6 odsto potrošača, dok je potrošnja od 100 do 150 eura očitana kod 3,77 odsto potrošača.

CGES traži osam, a EPCG 11 miliona

Ročište u Privrednom sudu, po tužbi Elektroprenosnog sistema, kojom od EPCG traže osam miliona eura, odgođeno je za 26. februar, zbog razmatranja novih dokaza.

Te dokaze je priložio pravni zastupnik Elektroprenosnog sistema Darko Vukašinić. Radi se o ispitnim uvjerenjima sa mjernih mjesta, dok je punomoćnik Elektroprivrede, Željko Čorić, predao podnesak sudiji i predstavnicima tužioca.

Dug je nastao prošle godine, kad je Regulatorna agencija za energetiku naložila da EPCG plaća prenosne kapacitete za izvoz električne energije. Ta je odluka motivisana činjenicom da je Kombinat aluminijuma drastično smanjio proizvodnju i plaćanje CGES-u za korišćenje prenosne mreže. EPCG, međutim, od CGES-a potražuje 11 miliona eura već godinu i po. Taj je dug neposredno vezan za neovlašćeno preuzimanje električne energije iz evropske interkonekcije za potrebe KAP-a. Zastupnici EPCG u ranijim ročištima u cjelosti su osporili potraživanja prema članu 153 Zakona o energetici, po kojem su ugovorne strane dužne da zaključe ugovor o korišćenju prenosne mreže, što za sporni period nije urađeno, jer je CGES odbio da potpiše.

CRNA GORA

Završena rasprava o Zakonu o energetici

Poslanici su završili raspravu o predloženim izmjenama i dopunama Zakona o energetici, koje se, prema riječima ministra ekonomije, Vladimira Kavarića, donose u cilju prilagođavanja zakonske regulative evropskim standardima i poboljšanju ambijenta u energetske sektoru. Kavarić je saopštio da se predložene izmjene i dopune Zakona o energetici vežu za ono što je doneseno postojećim Zakonom o energetici u aprilu 2010. godine.

Izmjene i dopune se, kako je kazao, odnose na obavljanje novih energetskih djelatnosti, odnosno na trgovinu na veliko i malo biogorivima, preciziranje poslova Regulatorne agencije za energetiku (RAE) koji se odnose na utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za usluge koje pružaju energetski subjekti u oblasti električne energije i gasa.

“Takode, radi se i o propisivanju prava dužnosti i tržišnog inspektora prilikom inspekcijskog nadzora nad primjenom propisa kojima se utvrđuju kvalitet i način kontrole kvaliteta naftnih derivata, biogoriva i tečnog gasa”, rekao je Kavarić.

PORTAL ANALITIKA

Počela izgradnja kabla

Izgradnja podvodnog kabla od Peskare do Tivta počela je 22. januara u Italiji. U toku je priprema gradilišta za kabl, konvertorsku i trafostanicu na samoj plaži Vilažo Alcione, u neposrednoj blizini ušća rječice Foso Valelunga u Jadransko more.

CGES je saopštio da će početi radove ove godine i da će biti investirano preko 15 miliona eura. Poznato je i da su hrvatske nadležne institucije dale načelnu saglasnost Terne u vezi sa trasom kabla.

Hrvatska strana je uslovila trasu zahtjevom da se, u slučaju otkrića komercijalnih rezervi nafte i gasa kabl treba premjestiti o trošku Terne i da mora da zaobilazi granice budućih utvrđenih ležišta ugljovodnika. Prema grubim proračunima, promjena trase poskupije gradnju do 100 miliona eura. Planirano je da posao bude završen 2017. godine.

POBJEDA

Vlada traži partnera za HE na Morači

Ministar ekonomije, Vladimir Kavarić, rekao je da Vlada nije odustala od gradnje hidroelektrane na Morači te da traži partnera koji je spreman da uloži u realizaciju projekta.

- Vlada intenzivno traži partnera za Moraču koji bi bio spreman da uloži sredstva u realizaciju projekta i dosadašnji razgovori sa stranim investitorima i visokim predstavnicima pojedinih zemalja potvrđuju da interesovanje za ovaj projekat postoji - rekao je Kavarić

BLIC

U Andrijevići odlučni da valorizuju hidropotencijale

U Andrijevići je sagrađena prva minihidrocentrala od četiri koliko je planirano ove godine. U lokalnoj samoupravi su odlučni da valorizuju izuzetne hidropotencijale i planiraju da izgrade 15 mini hidrocentrala na 11 vodotoka.

Na vodotoku Grabavac, jednoj od 11 manjih rijeka na području andrijevičke opštine sagrađena je minihidrocentrala. U februaru će biti montirana oprema a u probni rad Grabovo će krenuti početkom marta.

Lokalna uprava namjerava da valorizuje izuzetne vodne potencijale. Uz podršku Vlade uskoro će izgraditi sopstvenu mini hidrocentralu na gradskom vodovodu instalisane snage 500 kilovata.

Hydroenergija uz poljoprivredu strateška je grana razvoja ove opštine. U narednom petogodišnjem periodu to će biti prioritet lokalne uprave, istakao je prvi čovjek Andrijevice, Srđan Mašović.

RTCG

Naknada za proizvodnju „zelene energije“ od 6. februara

Naknada za podsticaj proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora za 2015. godinu stupila je na snagu 6. februara, osam dana nakon objavljivanja u Službenom listu.

Naknada za podsticaj proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora za 2015. godinu povećana je sedam puta i na računu za električnu energiju od 37 eura iznosiće 15 centi. Ovo povećanje će, dakle biti iskazano na februarskim računima.

Visina naknade za podsticanje električne energije iz obnovljivih izvora za 2015. godinu iznosi 0,046239 euro centi po kilovat satu i utvrđena je na osnovu podataka dostavljenih od koncesionara, koji su za ovu godinu predvidjeli puštanje u rad šest novih malih hidroelektrana (mHE), čija će električna energija biti otkupljena po podsticajnoj cijeni. Zajedno sa mHE Jezerštica, koja je puštena u rad prošle godine, naknada se odnosi na sedam mini elektrana.

Naknada za prošlu godinu iznosila je 0,0000652 euro centa po kilovat satu, odnosno na prosječnom računu za električnu energiju građani su mjesečno plaćali 2,4 centa za podsticaj proizvodnje „zelene energije“. Podsticaj se plaća od juna prošle godine.

PORTAL ANALITIKA

Predlozi ugovora za naftu krajem februara

Krajem februara ove godine Vladi bi trebalo da bude dostavljen izvještaj o tenderskom postupku sa predlozima ugovora i odluke o dodjeli koncesija za istraživanje i eksploataciju nafte i gasa u crnogorskom podmorju.

ponude su dostavile respektabilne svjetske kompanije iz zemalja sa dugom tradicijom istraživanja nafte i gasa (SAD, Italija, Rusija, Austrija, Velika Britanija, Grčka), a očekuje se da pregovori neće trajati dugo.

- Konačnu odluku o dodjeli koncesija donijće Skupština, nakon čega će ugovori biti potpisani i krenuti prve aktivnosti na terenu. Projekat istraživanja nafte i gasa će dodatno dobiti na značaju eventualnom realizacijom projekta Jonsko-jadranskog gasovoda koji je za Crnu Goru izuzetno važan - rekao je ministar ekonomije, Vladimir Kavarić.

POBJEDA

INTERVJU

ĐULIO MORENO,
ŠEF KANCELARIJE EVROPSKE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ (EBRD) U CRNOJ GORI

Sektor energetike predstavlja veliki potencijal i prostor za nove projekte u Crnoj Gori

Biljana Mitrović

VEOMA SMO ZAINTERESOVANI ZA NASTAVAK SARADNJE SA EPCG, NA-ROČITO KADA SU U PITANJU NOVI PROIZVODNI KAPACITETI U SEKTO- RU OBNOVLJIVE ENERGIJE I PROJEKTI USMJERENI NA UNAPREĐENJE I EFIKA- SNIJU EKSPLOATACIJU AKUMULACIJA I POVEZANE INFRASTRUKTURE- ISTIČE ĐULIO MORENO, ŠEF KANCELARIJE EVROPSKE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ U CRNOJ GORI. TA FINANSIJSKA INSTITUCIJA OD 2001.GODINE "PODU- PIRE" CRNOGORSKU EKONOMIJU I PODRŽAVA JAVNI I FINANSIJSKI SEKTOR U BROJNIM PROJEKTIMA.

Zainteresovani smo za nastavak saradnje sa EPCG: Đulio Moreno

Koje projekte u Crnoj Gori je podržala Evropska banka za obnovu i razvoj u 2014. godini?

U 2014. godini Evropska banka za obnovu i razvoj, podržala je deset novih projekata, a od početka poslovanja u Crnoj Gori uz našu podršku realizovana su 44 projekta. U sektoru energetike je, kao što znate, podržan nastavak projekta ugradnje novih elektronskih brojila u distributivnom sistemu Elektroprivrede Crne Gore. Pored toga, u okviru sektora za razvoj malih i srednjih preduzeća EBRD je podržala Mesnu industriju Goranović i MPM Cosmetics market. Kada je

riječ o finansijskom sektoru, podržali smo dvije lokalne banke (Hipotekarnu banku i Societe Generale Montenegro), obezbjeđujući im hipotekarne kredite, kredite za razvoj malih i srednjih preduzeća i program trgovinskih olakšica, jer je indirektno finansiranje posredstvom komercijalnih banaka naročito djelotvoran mehanizam za dopiranje do tih preduzeća. Takođe, u okviru programa podrške razvoju malih preduzeća, koji je posebno prilagođen malim i srednjim preduzećima u Crnoj Gori, Evropska banka je u prošloj godini pomogla 32 projekta.

Kakva je vaša ocjena saradnje između Evropske banke za obnovu i razvoj i Crne Gore i koju vrstu projekcija i projekata imate na umu u budućnosti?

Evropska banka će i u ovoj godini nastaviti da pruža pomoć postojećim, a radiće se i na uspostavljanju saradnje sa novim klijentima. U energetskom sektoru Banka će se koncentrisati na projekat izgradnje vjetroelektrana na Krnovu i realizaciju određenih projekata malih hidroelektrana. Planiramo i podršku sektoru izgradnje infrastrukturnih objekata, odnosno, očekujemo potpisivanje kredita za rekonstrukciju lokalnih puteva u Crnoj Gori. EBRD će, takođe, pružiti tehničku pomoć državnom preduzeću

“Aerodromi Crne Gore” prilikom izrade idejnog rješenja nove terminalne zgrade aerodroma u Tivtu. Važno mjesto u našim planovima zauzima i sektor održivog turizma, gdje ćemo nastaviti da podstičemo projekte poput Svetog Stefana i hotela Hilton u Podgorici. Evropska banka planira i da, kroz subvencije, i u ovoj godini podrži do 36 malih i srednjih preduzeća u nastojanju da poboljšaju sopstveno poslovanje.

Koliko je poslovno okruženje u Crnoj Gori privlačno za strane investitore?

Imajući u vidu da se Crna Gora i dalje nalazi u procesu tranzicije, trenutno poslovno okruženje je privlačno za strane investitore, što je potvrđeno zauzimanjem 36. mjesta u “Izvještaju o lakoći poslovanja” Svjetske banke. Treba imati u vidu da strani investitori, u skladu sa lokalnom regulativom, imaju ista prava kao domaći i da država ima veoma konkurentan poreski sistem i euro kao zakonsku valutu. Kako se država približava Evropskoj uniji i kako ide u susret NATO integracijama, za očekivati je da će poslovni ambijent biti sve privlačniji za strane investitore.

U najnovijim prognozama, EBRD predviđa rast crnogorske ekonomije od tri odsto u 2015. godini. Na čemu temeljite takve procjene?

Imajući u vidu da Crna Gora ima malu i otvorenu ekonomiju, koja je osjetljiva na spoljne negativne uticaje koji su prouzrokovali sporiji rast ove godine, EBRD očekuje da će veći priliv direktnih stranih investicija, naročito u turizmu i energetskom sektoru, zajedno sa napretkom velikog projekta izgradnje autoputa, omogućiti rast državne ekonomije.

S obzirom na ostvarene rezultate u realizaciji Prve faze projekta ugradnje novih elektronskih brojila, ne sumnjamo da će i druga faza biti uspješno realizovana.

Trenutno poslovno okruženje u Crnoj Gori je privlačno za strane investitore, što je potvrđeno zauzimanjem 36. mjesta u “Izvještaju o lakoći poslovanja” Svjetske banke.

Projekat ugradnje novih, elektronskih brojila ocijenili ste kao jedan od najboljih projekata realizovanih u regionu. Kako će se taj projekat razvijati nadalje, s obzirom da je najavljena ugradnja dodatnih 80 hiljada brojila i da li imate u vidu još neke projekte, koje biste realizovali u saradnji sa EPCG?

S obzirom na to da projekat ugradnje novih elektronskih brojila u distributivnom sistemu Elektroprivrede predstavlja jedan od najbolje sprovedenih projekata ovog tipa u regionu, ne sumnjamo da će i druga faza Projekta, koja podrazumijeva instalaciju dodatnih 80 hiljada brojila, biti uspješno i bez problema realizovana. Po našem mišljenju, u sektoru energetike postoji veliki potencijal za ulaganje u Crnu Goru i prostor za nove projekte, tako da smo veoma zainteresovani za nastavak uspješne saradnje sa crnogorskom elektroenergetskom kompanijom, naročito kada su u pitanju novi proizvodni kapaciteti u sektoru obnovljive energije i projekti usmjereni na unapređenje i efikasniju eksploataciju akumulacija i povezane infrastrukture.

REGION

Srbija: Tri firme prodaju električnu energiju

Liberalizacija tržišta električne energije u Srbiji startovala je prije dve godine, a na njemu, po svemu sudeći, nema velike gužve ili je možda bolje reći – mnogo je onih koji su se prijavili da na njemu učestvuju, ali se ne uključuju.

U Srbiji postoje čak 84 licencirana snabdjevača, ali samo tri snabdijevaju krajnje kupce – „Elektroprivreda Srbije”, slovenačka firma „Gen-i” i DOO „Vuković 1967” iz Veternika.

Slovenačka firma „Gen-i” ne želi za sada da snabdijeva domaćinstva, jer su važeće regulisane cijene električne energije niže od tržišnih pa drugi snabdijevači i ne mogu biti konkurenti garantovanom snabdijevaču.

elektroenergetika.info

Srbija: Cijeli grad se grije na biomasu

Novi zakon o energetici trebalo bi da omogući da Srbija u oblasti energetike dostigne do sada najveći stepen u procesu evropskih integracija. Evropski standardi predviđaju veći stepen iskorišćavanja obnovljivih izvora energije, kao energenata budućnosti.

U Sremskoj Mitrovici, u prethodne dvije godine, ostvarili su značajne uštede, zahvaljujući upotrebi obnovljivih izvora energije. To je prvi grad u Vojvodini, u kojem se za sistem daljinskog grijanja koristi biomasa.

Mitrovčani se već dvije godine griju na biogorivo. To im omogućava najveći kotao na biomasu, u Srbiji, smješten u ogranku Panonskih termoelektrana, snage 18 megavata. Ljudske suncokreta, što je nekada bilo smeće, danas se koriste kao energent. U skladištu termoelektrane u Sremskoj Mitrovici, trenutno ima 50 tona ljuski suncokreta, što je dovoljno da se najveći dio Sremske Mitrovice grije jedan dan, kada su jake zime.

Godišnje kroz skladište fabrike prođe oko 6.600 tona suncokretove ljuske, od čega se grije 80 odsto grada. Osim ovog u Sremskoj Mitrovici uskoro će početi da koriste i drugi obnovljivi izvor energije, a to su termalne vode.

Energetika.ba

Mađarska: Ekološka taksa na solarne panele

Mađarska je uvela ekološku taksu na solarne panele u visini 114 forinti (37 euro centi) po kilogramu proizvođa, koja je ugrađena u cijenu proizvoda, a tako prikupljen novac služiće za zbrinjavanje panela kad im istekne životni vijek. Ta taksa 5 do 7% povećava cijenu samog proizvoda, što je dovelo do velikog nezadovoljstva profesionalnih organizacija.

Ističe se da je ta taksa pet puta veća od prosjeka Evropske unije. Vlada objašnjava da solarni paneli sadrže vrlo opasne hemijske spojeve koji ostaju u atmosferi 550 godina. Vladina politika je da su FN paneli korisni, ali po isteku životnog vijeka postaju teret.

elektroenergetika.info

Hrvatska: Kredit za energetske obnovu Zagreba

Vlada je dala saglasnost Zagrebu za kredit od 18 miliona kuna (2,33 miliona eura) na razdoblje od šest godina za energetske obnovu grada. Kamatna stopa na kredit HBOR-a iznosi 3%, a koristeće se za realizaciju projekta ZagEE. Kroz projekat ZagEE – Zagreb Energy Efficient City podržava se ostvarenje energetskih ušteda primjenom ekonomski opravdanih, energetski efikasnih tehnologija i mjera na objektima u vlasništvu Grada Zagreba, različitih namjena: 3 zgrade gradske uprave, 15 zgrada osnovnih škola, 7 zgrada srednjih škola, 36 zgrada dječjih vrtića, 6 zgrada domova za starije i nemoćne, 3 zgrade domova zdravlja, 17 zgrada mjesne samouprave te modernizaciju 3000 rasvjetnih tijela javne rasvjete LED rasvjetnim tijelima s kontrolnim upravljačkim sistemom.

Predviđa se da će projekat energetske obnove biti dovršen do aprila 2016. Vrijednost ukupnog projekta je 1,81 miliona eura, a investiciona vrijednost radova iznosi 29,3 miliona eura uz povrat investicije za 13 godina. Očekivani rezultati su ostvarene prosječne uštede energije na zgradama od 49% te 72% u javnoj rasvjeti, odnosno ostvarene godišnje uštede energije 33.526 MWh na objektima uključenih u projekt ZagEE, korišćenje energije u zgradama iz obnovljivih izvora energije 490 MWh godišnje i smanjene emisije štetnih gasova za 8.390 tCO₂e po godini ostvarene s mjerama energetske obnove primijenjenih na objektima u okviru projekta.

energetika-net.com

BiH: VE Podveležje u pogonu do kraja 2016. godine

Elektroprivreda BiH saopštila je da će do kraja 2016. godine pustiti u pogon vjetroelektranu Podveležje.

Izgradnja ovog vjetroparka vrijednog 71.6 miliona eura trebalo bi da krene tokom ove godine nakon odabira izvođača radova.

EPBiH već je ranije najavila kako će za ovaj projekt pozajmiti 65 miliona eura od njemačkog KfW-a. Ovaj 48 MW projekat će, prema najavama, sadržavati 16 vjetroturbina. Procijenjena godišnja proizvodnja električne energije je 100 GWh.

croenergo.eu

SVIJET

EU TREBA OPTIMALNIJE DA RAZVIJA OBNOVLJIVU ENERGIJU

Evropa bi mogla da uštedi 86 milijardi eura kada bi optimalno razvijala kapacitete za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, odnosno kada bi solarne panele postavljala u zemljama sa više sunčanih dana, a vjetroturbine u vjetrovitijim područjima, ističe se u novom izvještaju Svjetskog ekonomskog foruma (SEF).

Još 34,5 milijardi eura EU bi mogla da uštedi boljom prekograničnom koordinacijom i boljim povezivanjem mreža između zemalja, navodi se u izvještaju koji je američka konsultantska kuća Bejn (Bain) uradila za platformu Svjetskog ekonomskog foruma "Budućnost električne energije".

U izvještaju se ističe da Španija proizvodi za oko 65% više solarne energije od Njemačke (1.750 kWh po kvadratnom metru godišnje u Španiji prema 1.050 kWh u Njemačkoj), ali da Njemačka ima za oko 600% veće solarne kapacitete od Španije (33 GW prema 5 GW).

euractiv

NORVEŠKA GRADI NAJDUŽI PODVODNI DALEKOVOD

Norveška bi uskoro mogla da odobri investiciju u izgradnju podvodnog električnog dalekovoda do Britanije u dužini 700 kilometara. Taj dalekovod bi omogućio uvoz električne energije iz norveških hidroelektrana.

Ukupna vrijednost investicije, koja se odnosi na gradnju najdužeg na svijetu podmorskog dalekovoda između dvije zemlje, procijenjena je na dvije milijarde eura, objavio je Fajnenšl tajms na svojoj internet strani.

Energija iz norveških elektrana bi mogla da bude upotrijebljena za poboljšanje snabdijevanja zemalja sa nestabilnom proizvodnjom električne energije iz elektrana na vjetar i sunce. Norveški operator električne mreže Statnet već ima dalekovod ispod mora s Danskom i Holandijom, a osim sa Britanijom, planira sličnu vezu i sa Njemačkom.

Bankar.me

DANSKA REKORDER U PROIZVODNJI ENERGIJE IZ VJETRA

U 2014. godini Danska je 39,1% ukupne potrošnje električne energije pokrila energijom iz vjetra i bila je vodeća u svijetu po korišćenju eolske energije. Ta zemlja namjerava da i dalje postavlja vjetroturbine iako iz energetskih kompanija upozoravaju da bi to za posljedicu moglo da ima kolebljivije cijene.

Istovremeno su u Njemačkoj obnovljivi izvori preuzeli vodeću ulogu u energetskom miksu a to je za rezultat imalo i manju emisiju ugljen dioksida. Podaci ministarstva za klimu i energiju Danske pokazuju da je u toj zemlji 2004. energija iz vjetra učestvovala u ukupnoj proizvodnji energije sa 18,8% a deset godina kasnije njen udio je udvostručen. Samo u januaru 2014. energija dobijena iz vjetra pokrila je 61,4% danske potrošnje.

Ministar je takođe rekao za Danski radio (DR) da je zemlja čvrsto na putu da ispuni ciljeve za emisiju CO2 i obnovljive izvore energije za 2020. kojima je predviđeno da se iz obnovljivih izvora pokriva 50% ukupne potrošnje energije.

elektroenergetika.info

ENERGETSKI ULTIMATUM GASPROMA EVROPI

Ruski Gazprom poručio je evropskim zemljama da Rusija planira do 2020. preći na izvoz gasa preko Turske, a ne preko Ukrajine, i predložio evropskim potrošačima da "već sada" počnu graditi odgovarajuće cjevovode jer će Rusija u slučaju da ne bude kupaca u Evropi preusmjeriti plin na druga tržišta. Novi projekat zamjena je za Južni tok od kojeg je Rusija odlučila odustati zbog spora sa Evropskom komisijom.

Do 2020. tranzit gasa preko Ukrajine biće u potpunosti obustavljen. Prema tome Evropa do tada treba da izgradi gasovode kako bi mogla dobijati 63 milijarde kubnih metara gasa iz Turske, a u to vrijeme već bi trebalo da bude završen gasovod "Turski tok", koji će Rusija izgraditi umjesto Južnog toka.

croenergo.eu

ENEL PRODAJE IMOVINU U ISTOČNOJ EUROPI

Italijanski energetski div, Enel, ubrzao prodaju svoje imovine u istočnoj Evropi, izvještava Fajnenšl tajms. To se posebno odnosi na imovinu u Slovačkoj i Rumuniji. Problem je refinansiranje obaveza koje dospijevaju ove godine.

Kompanija ove godine ima cilj da prikupi 4,4 milijarde eura kapitala. Enelov dug koji nastoji suzbiti iznosi 39,5 milijardi eura i veći je od ranijih projekcija, a novo rukovodstvo kompanije nastoji povratiti snagu kompanije koja zadnjih godina bilježi loše rezultate, a plan im je pojednostaviti strukturu kompanije i uvesti mjere štednje. U budućnosti se namjeravaju orijentisati na brže rastuća tržišta.

energetika-net.com

PREDSTAVLJAMO

ALEN TURUSKOVIĆ,
INŽENJER ZA RAZVOJ SOFTVERA U DIREKCIJI ZA ICT

Ljubav prema profesiji pokreće sve

Olivera Vulcanović

Alen Turusković je jedan od rijetkih čija je radna biografija nalik na one iz filmskih priča. Naime, neuobičajeno za naše prilike, Alen je, počevši od srednje škole, uporedno radio i učio. Rođen 1975. godine, odrastao je u Podgorici gdje je završio Elektro školu koju je finansirao svojim radom, zahvaljujući poznavanju računarske tehnologije.

Dobrim dijelom sam je finansirao i studije na Elektrotehničkom fakultetu. To su bile godine kad je imao pune ruke posla, a, pritom, i brojne fakultetske obaveze. No, to ga nije spriječilo da bude vanse-rijski đak i student. Po prirodi skroman, Alen bježi od publiciteta i škrtari na riječima kad treba govoriti o sopstvenim vrlinama. Zato činjenice da već ima sedamnaest godina radnog staža i titulu studenta generacije govore dovoljno same za sebe.

Oduvijek ga je interesovala elektronika. U vrijeme kad se počeo za nju zanimati kod nas je, kaže, popravka televizora bila krajnji domet bavljenja ovim dijelom elektrotehnike. No, stvari su se brzo razvijale pa je prodor ove naučne grane u svakodnevicu bio nezaustavljiv. Alen se naročito počeo interesovati za programer-stvo, ili kreiranje računarskih programa, što u sebe uključuje, elemente nauke, inventivnosti, dizajniranja, matematike, inženjeringa. Počeo je u TV Crne Gore koja, po njegovim riječima, ima veoma dobre inženjere. Uz njih je stasavao, da bi, odatle, prešao u firmu Datronik, jednu od prvih koja se bavila računarima u Crnoj Gori. Sljedeća profesionalna adresa za Alena je bila institucija Zaštitnika ljud-skih prava i sloboda Crne Gore (ombud-

sman) da bi, nakon toga, iskustvo sticao i u radu u bankama, gdje su potrebe posla zahtijevale izuzetno angažovanje, prvo u Podgoričkoj, a potom i u Prvoj banci. Od 2013. godine Alen je dio kolektiva Elektroprivrede Crne Gore gdje radi kao inženjer za razvoj softvera u Direkciji za informaciono komunikacione tehnolo-gije.

Sumirajući svoju dosadašnju radnu biografiju, naš sagovornik podsjeća da je za sve koji završe Elektrotehnički fakultet prirodna i logična sredina za rad upravo naša kompanija. Tako se i on, pošto je "pekao" zanat na raznim mjestima najzad našao "među svojim". Šalu na stranu, Alen kaže da, ko želi, u svakoj firmi može naučiti nešto novo, pogotovo u velikim sistemima kakav je EPCG. Kao u svemu, sve se svodi na ljubav, u ovom slučaju pre-ma profesiji. Ako je ima, tu je i ambicija da se dosegnu vrhovi "zanata".

Iako nije dugo u Elektroprivredi, Alenov rad nije prošao nezapaženo. Između ostalog, u saradnji sa kolegama, obavio je najveći dio posla na programiranju i dizajniranju intraneta gdje je pokazao kreativnost, stručnost i visoki profesio-nalizam. Napominjemo da je test faza našeg internog portala počela sa radom još 22. januara, a u kvalitet Alenovog rada možete se uvjeriti na stranici intranet.int.epcg.co.me.

U privatnim trenucima sve manje ima prilike za odmor ili zabavu. Često radi i kod kuće, a tu su i obaveze koje dijeli sa suprugom oko njihova dva sina. Oni se već zanimaju za računare a Alen kaže da ne bi imao ništa protiv da pođu njego-vim stopama. Iskustvo koje on ima sa spajanjem lijepog i korisnog je pozitivno, štaviše, to je kombinacija koja dobija.

U FOKUSU

POKRENUTA TEST VERZIJA INTERNOG PORTALA EPCG

SVE INFORMACIJE na jednom MJESTU

INTRANET JE PROIZVOD ISKLJUČIVO KADROVSKIH I TEHNIČKIH POTENCIJALA EPCG. DO KRAJA MARTA, U FUNKCIJI JE PROBNA VERZIJA INTERNOG PORTALA. DO TADA, PROJEKTNI TIM OD KORISNIKA OČEKUJE KVALITETNE PRIJEDLOGE, SUGESTIJE, KOMENTARE I DOBRE IDEJE, KOJI ĆE BITI INKORPORIRANI U FINALNU VERZIJU PORTALA. FUNKCIONISANJE INTRANETA PRA TI I STANDARDNA PROCEDURA, KOJA JE TAKOĐE URAĐENA U SKLOPU PROJEKTA. UREDNIK INTERNOG PORTALA JE MARKO BURIĆ, A IMENOVANE SU I OVLAŠĆENE OSOBE ZA POSTAVLJANJE I AŽURIRANJE PODATAKA, KOJE ČINE UREĐIVAČKI TIM INTRANETA. U UPRAVNOJ ZGRADI EPCG U NIKŠIĆU, POSTAVLJEN JE INFO KIOSK, NAMIJENJEN ZAPOSLENIMA KOJI NA RADNOM MJESTU NEMAJU PRISTUP KOMPJUTERU, A DO KRAJA 2015. INFO KIOSCI ĆE BITI POSTAVLJENI NA PLANIRANE LOKACIJE U SVIM DJELOVIMA KOMPANIJE. TIME ĆE U PROJEKTOVANOM ROKU BITI IMPLEMENTIRAN OVAJ IZUZETNO VAŽAN KOMUNI KACIONI PROJEKAT.

Mitar Vučković, menadžer projekta

Pokretanjem test verzije Intraneta, 22. ja nuara ove godine, zaposleni i ostale javno sti unutar kompanije u prilici su da se pravovremeno i objektivno informišu o svim važnim događajima, planovima i ostva renjima EPCG, ali i da u svakom trenut ku imaju uvid u pravnu regulativu i akta kompanije.

Kada smo u Direkciji za odnose sa jav nošću pokrenuli priču o uspostavljanju internog portala imali smo na umu lakši pristup informacijama, bržu komunikaci ju te podsticanje saradnje i interakcije. U suštini, namjera nam je da posredstvom ovog savremenog komunikacionog alata, utičemo na prevazilaženje administrativ nih barijera unutar kompanije, zatim da obezbijedimo bolju intregaciju ljudi, procesa i informacija, da doprinesemo većoj efikasnosti i smanjenju troškova. Želimo takođe da radnu atmosferu učinimo konstruktivnijom i utičemo na razvoj korpo rativne kulture. Krajnji cilj - unapređenje poslovanja i rezultata kompanije.

Ne treba zaboraviti da je u EPCG zaposle no oko 2.500 radnika u 16 opština, zbog čega je jako važna efektivnost i efikasnost interne komunikacije. Ne postoji ništa gore nego kada zaposleni vijesti o Kompa niji prvo dobijaju iz eksternih kanala i do nose zaključke na osnovu glasina i tračeva. U definisanju ciljeva svakako, pomoglo nam je istraživanje unutrašnje javnosti koje smo sproveli u Sektoru za internu

PROIZVOD EPCG

Intranet je proizvod isključivo kadrovskih i tehničkih potencijala EPCG. Veliki posao, na stručan i odgovoran način, odradili su inženjeri iz Direkcije za ICT. Njihovo djelo je kompletan tehnički i grafički dizajn portala koji je postavljen na postojeću platformu, Drupal. Šema Intraneta kreirana je u Direkciji za odnose sa javnošću, a dizajn je urađen u konsultaciji sa članovima Projektnog tima, koji su pomogli da se u sadržaju zastupe važeća dokumenta i informacije. Važno je istaći da jedini trošak projekta predstavlja oprema za Info kioske, a sve pohvale zaslužuju i članovi projektnog tima: Alen Turusković, Oliver Kovačević, Dragan Mumin, Marko Burić, Filip Vojinović, Nataša Pavićević, Ksenija Radonjić, Nikola Vučković, Marko Vojičić, Zoran Šljukić, Željko Jovović, Milan Perović, Dragana Kovač, Andrija Lazović, kao i kolege koje su se kasnije uključile: Darko Krivokapić i Dragomir Vojinović. Menadžer projekta je Mitar Vučković, rukovodilac Sektora za internu komunikaciju, a vlasnik Rajko Šebek, izvršni rukovodilac Direkcije za odnose sa javnošću.

Sa jedne od sjednica Projektnog tima

komunikaciju. Pokazalo se da su zaposleni uglavnom zadovoljni nivoom informisanosti (na skali od 1 do 5, prosječna ocjena bila je 3,65), ali i da ima još dosta prostora za dalje unapređenje i transparentnost. Većina anketiranih (64,6 odsto) smatra da se to može postići uvođenjem internog portala kompanije. To nas je dodatno ohrabrilu u nastojanju da isplaniramo i pokrenemo ovaj izuzetno važan komunikacioni projekat ne samo sa stanovišta interne javnosti, nego posredno i znatno šire. Posao nam je bio znatno olakšan jer smo naišli na razumijevanje i podršku menadžmenta kompanije, kao i članova Upravljačkog komiteta projekta, prije svega Olge Radović i Miha-

ila Gluščevića. To, kao i nesebična pomoć kolega iz Telenora Crna Gora, koji su nam predstavili svoja iskustva i princip rada Intraneta u njihovoj kompaniji, uticalo je da relativno brzo dođemo do rezultata.

Intranet je, drage kolege, pred vama. Time je u velikoj mjeri ispunjena naša ambicija da svi zaposleni, bez obzira u kojem dijelu kompanije rade, budu u svakom trenutku dobro informisani u prvom redu o svojim pravima i obavezama. Zato su tu i aktuelni Zakon o radu i Kolektivni ugovor EPCG te Zakon o zaštiti zdravlja i bezbjednosti na radu, ali i Statut i čitav niz drugih pravnih akata, pravilnika, procedura i odluka koje direktno utiču na vaš radni status, a koji su

vam sada dostupni klikom na intranet.int.epcg.co.me. Tu je i čitav niz drugih, vrijednih informacija o poslovanju EPCG, njenim razvojnim projektima i poslovnim planovima. Od kraja maja prošle godine odrađen je veliki posao, ali predstoji još dosta toga što treba odraditi do 31. marta, kada završava probna, i stupa na scenu finalna verzija internog portala.

Intranet, posredstvom multimedijalnog sadržaja pruža mnogo. Ipak, ne može i ne treba da zamijeni tradicionalnu komunikaciju „licem u lice“ i ne može da radi umjesto nas. To, uostalom i ne očekujemo od internog portala.

Na kraju, iako do kraja godine treba nabaviti opremu i info kioske postaviti na sve planirane lokacije u kompaniji, već sada nije preuranjeno reći: Neka nam je sa srećom Intranet!

Brojne mogućnosti

PROCEDURA

Intranet jeste kanal interne komunikacije, ali odgovornost za funkcionisanje portala je na svima nama. Način funkcionisanja internog web portala te pojedinačne i kolektivna odgovornost za dostavljanje i ažuriranje sadržaja na Intranetu, detaljno su definisane standardnom Procedurom o uspostavljanju i radu Intraneta koja je sastavni dio ovog projekta. Autor tog dokumenta, u saradnji sa ostalim članovima projektnog tima je Dragomir Vojnović, vodeći provjeravač standarda ISO: 9001 i stručni saradnik u Direkciji za sistem kvaliteta, zaštitu na radu i zaštitu životne sredine.

AKTUELNOSTI

TREĆI KRUG PROGRAMA STRUČNO OSPOSOBLJAVANJE VISOKOŠKOLACA

Prilika da uče u jednoj od najvećih kompanija u Crnoj Gori

Marko Burić

U Elektroprivredi Crne Gore ove godine stručno će se osposobljavati 45 visokoškolaca. Kao i prethodne dvije godine EPCG je odlučila da učestvuje u Vladinom programu te da pruži priliku mladim ljudima da se stručno osposobe u jednoj od najvećih kompanija u Crnoj Gori.

Visokoškolce je na sastanku dobrodošlice pozdravio izvršni direktor, *Stefano Pastori*, koji je istakao da EPCG ulaže velike napore kako bi obučila mlade ljude te da bi devet mjeseci trebalo da iskoriste na najbolji mogući način.

- Vidjećete kolika je razlika između boravka na fakultetu i na poslu. Ono što ste naučili na fakultetu neće vam odmah biti potrebno. Ipak, na kraju ćete shvatiti zbog čega vam je potrebno ono što ste naučili na fakultetu. Pokušajte da primijeniti u poslu ono što ste naučili i trudite se da naučite što je više moguće. Mi ulažemo velike napore da vas obučimo, to je prilika za vas, za Crnu Goru, ali i za EPCG. Biće nam potrebni ljudi koji se obučavaju kod nas. Naravno, samo pod uslovom da se ponašate na pravilan

način. Nadam se da će vam ovdje biti dobro i nemojte da mislite da će neki ljudi automatski biti primljeni. U EPCG možete da dođete ako se dobro pokažete i ako ste potrebni. Sve zavisi od vašeg ponašanja i naših mogućnosti da popunimo radna mjesta mladim ljudima - rekao

je Pastori.

V. d. direktora Glavne direkcije za ljudske resurse, *Ranko Vojinović*, naveo je da će mladi ljudi imati priliku da uče od iskusnih inženjera, ekonomista, pravnika itd, pa bi trebalo da na najbolji način iskoriste period koji je pred njima.

- Vjerujem da ste zadovoljni izborom kompanije. Imaćete šta da naučite u ovih devet mjeseci, zato maksimalno iskoristite period koji je pred vama, jer je to za vaše dobro. To što su danas ovdje prisutni izvršni direktor Stefano Pastori i glavni finansijski direktor Flavio Bjanko, dovoljno govori koliko je ovaj Program važan za nas i koliko posvećujemo pažnje podmlađivanju kadrova u EPCG - kazao je Vojinović.

Devetomjesečnim stručnim osposobljavanjem, koje će se računati kao dvanaest mjeseci radnog iskustva, korisnici programa će steći praktična znanja i uslov za polaganje stručnog ispita (osim kada je riječ o polaganju ispita za rad u sudu, državnom tužilaštvu, advokaturi, kod javnog izvršitelja ili notara).

Polaznici Programa imaju pravo na plaćeno zdravstveno osiguranje i mjesečnu naknadu u iznosu od 50 odsto prosječne neto zarade u Crnoj Gori.

DOBROVOLJNI DAVAOCI

AKCIJA KLUBA DDK EPCG U BERANAMA

Odazvalo se 25 humanista

Mitar Vučković

Dobrovoljni davaoci krvi iz ED Berane u saradnji sa kolegama iz Andrijevice, Plava i Petnjice prikupili su, u okviru prve akcije Kluba dobrovoljnih davalaca krvi Elektroprivrede Crne Gore u ovoj godini, 25 jedinica dragocjene tečnosti.

Prema riječima koordinatora Kluba za Berane, *Vuka Radičevića*, akcija organizovana 6. februara, ispunila je očekivanja, a pored zaposlenih u Elektrodistribuciji, odazvala su se i trojica kolega iz OJ Snabdijevanje Berane.

- Veoma smo zadovoljni odzivom, a posebno činjenicom da su nam se pridružila još četvorica kolega koji su postali novi članovi našeg Kluba. Inače, nedavno je pet dobrovoljnih davalaca iz naše podružnice doniralo dragocjenu tečnost, tako da je to ukupno 30 jedinica od početka godine. Moram reći da smo veoma ohrabreni time što u kontinuitetu raste broj dobrovoljnih davalaca u našoj podružnici, a očigledno je da je svijest o važnosti dobrovoljnog davanja krvi sve više prisutna i kod zaposlenih u ostalim djelovima naše kompanije - ističe Radičević.

Predstavnici podružnice Kluba DDK EPCG u Beranama, akciju su iskoristili i da uruče Zahvalnicu medicinskom osoblju lokalnog Odjeljenja za transfuziju krvi, za izuzetnu saradnju, humanost i ljubav prema čovjeku.

Akciju dobrovoljnog davanja krvi u Beranama, obilježilo je i prigodno druženje. Naredno okupljanje humanista Klub dobrovoljnih davalaca krvi EPCG planira početkom marta u Podgorici.

Sa akcije u Beranama

Zahvalnica za medicinsko osoblje lokalnog Odjeljenja za transfuziju krvi

MUDRE MISLI

-M. Antić

Sasvim je svejedno da li žmurite ili ne žmurite, jer – čuda se već događaju.

-Slaviša Pavlović

I kada vas gadaju kamenjem, guraju u stranu, vuku unazad, vi nastavite. Slijedite svoj cilj, polako koračajte, istrpите svaku nedaću i uspjeh je neminovan. Onda ćete se osvrnuti, pogledati sve njih, bijednike, koji i dalje stoje na istom mjestu i rade to isto drugima. Ovog puta, vas će veličati, govoreći da su oni zaslužni za vaš uspjeh. Oprostite i sažalite se, neka nijesu pomogli,

vi ste uspjeli, a oni su ostali iza vas.

- Jovan Dučić

Umrijeti – to nije ništa, ali biti zaboravljen – to je najsvirepija odmazda smrti nad životom.

- Jovan Dučić

Naše mržnje štete nama, više nego našem protivniku. Govorite loše o nekom čovjeku pola sata – i vi ste posle toga nesrećni i otrovni; a govorite pola sata o njemu dobro, pa čak i kad to ne zaslužuje, i bićete mirni i blaženi, čak i ponosni na ljepotu svojih osećanja, ili bar na ljepotu svojih riječi.

-Alfred Hičkok

U ljubavi iskustvo ništa ne znači. U stvari, kad skupimo toliko iskustva da bismo mogli da budemo savršeni ljubavnici, tada smo već previše stari da bismo se mogli njime koristiti.

-Gabriel Garsia Marques

Nikada se nemojte prestati osmijevati, čak i kad ste tužni, jer se neko može zaljubiti u vaš osmijeh.

-Dostojevski

Kada bi na zemlji sve bilo razumno, ništa se ne bi dogodilo.

tanja.nikcevic@epcg.com

Sa svih meridijana

GUGL AUTOMOBIL

b92.net

Gugl (Google) je krajem 2014. godine predstavio svoj prvi, potpuno funkcionalni samoupravljaajući automobil. Iz ove kompanije ranije su rekli da je cilj projekta, odnosno samog vozila, da bude od koristi, ne luksuz, te da će prototip biti u mogućnosti da vozi brzinom do 40 kilometara na sat. Tehničke specifikacije ovog prvog završenog prototipa nijesu poznate.

Gugl objašnjava da je sistem usavršen do te mjere da je u stanju da istovremeno prati kretanja na stotine drugih učesnika u saobraćaju. Cilj najnovijih testova je da se otkrije što veći broj različitih saobraćajnih okolnosti u kojima automobil može da se nađe tokom svakodnevne gradske vožnje.

Među njima su identifikacija radova na putu, obilaženje automobila koji se zaustavio uz ivicu puta, bezbjedan prelazak pruge sa kojom se put ukršta...

NJUJORK: NAJVEĆA DEPONIJA POSTAJE VELIKI PARK

croenergo.eu

Nekada najveća deponija na svijetu polako, ali sigurno postaje najveći park Njujorka. Od ukupne površine novog parka čak 45 odsto biće na prostoru nekadašnjeg otpada. Proces sanacije deponije traje nekoliko godina, a već sada su određena područja sanirana te čekaju rekreativce i sve druge koji žele uživati u prirodi. Na brežuljcima je zasađena autohtona vegetacija koja se vrlo dobro primila.

Lokacija parka je i mjesto za testiranje obnovljivih izvora energije kao što su energija vjetera ili sunca. Gasovi koji nastaju fermentacijom otpada prikupljaju se te koriste u sistemu grijanja za više od 20 hiljada domaćinstava. Prekriveni prostor zaštićen je nepropusnom membranom i drenažnim slojem koji sprječava oticanje otpada u okolinu.

MINI ODRŽIVI EKO HOTEL

croenergo.eu

Zanimljivi koncept mini hotela koji je u potpunosti prilagođen hladnim vremenskim uslovima i

koji koristi isključivo zelene materijale nalazi se u Švajcarskoj. Mini eco POD hotel sastoji se od tri

jedinice koje svaka mogu primiti maksimalno četiri gosta te su vrlo dobro izolovane kako bi njihovi privremeni stanari mogli uživati u toploti i komforu i tokom najhladnijih zimskih mjeseci. Ove mini kućice napravljene su od FSC sertifikovanog drveta te prilikom njihove izgradnje nijesu korišćena ljepila ili štetne hemikalije. Na kućice se može nadograditi i napredni sistem solarne ventilacije koji uz dvostruko ostakljene prozore osigurava ugodan i topli ambijent.

IT SVIJET

Windows 10

itsvet.com

Majkrosoft (Microsoft) je predstavio Windows 10. Prikazana su različita nova iskustva koja stižu sa novim operativnim sistemom, pa tako "Cortana" dolazi na PC i tablet. "Cortana" je lični digitalni pomoćnik koji je debitovao na Windows Phone prošle godine, a sada će biti na raspolaganju i na Windows 10 računarima i tablet uređajima.

"Cortana" je lični pomoćnik koji uči navike pojedinaca sa ciljem da pruži relevantne preporuke, brz pristup informacijama i važne podsjetnike. Windows 10 predstaviće novi Majkrosoft (Microsoft) pretraživač, pod kodnim imenom "Project Spartan", koji je dizajniran sa fokusom na interoperabilnost. Neke od funkcija u pretraživaču uključuju sposobnost označavanja korišćenjem tastature ili olovke direktno na web stranici i dijeljenje sa prijateljima, režim čitanja bez odvratanja pažnje prikazujući članak pojednostavljenog izgleda radi većeg iskustva čitanja web članaka online i offline, kao i integracija "Cortana-e" za lakše pronalaženje i brži rad na mreži.

Office univerzalne aplikacije na Windows 10 obezbjeđuju touch iskustvo na različitim uređajima. Nove verzije Word, Excel, PowerPoint, OneNote i Outlook su dizajnirane od samog početka da bi se pokretale na Windows i kreirane su za rad na dodir.

Nove funkcije bojenja u okviru PowerPoint-a omogućavaju ko-

risnicima da obilježe slajdove u realnom vremenu, a nova prva touch kontrola u Excel-u kreira i ažurira tabele bez tastature ili miša. Sljedeća verzija Office desktop paketa je trenutno u razvoju a Majkrosoft će objaviti više informacija narednih mjeseci. Operativni sistem odlikuje "Continuum režim".

Na 2-u-1 uređajima, Windows 10 može da se kreće između tastature i miša i touch-a i tableta budući da detektuje prelaz i lagano prebacuje na novi režim. Windows 10 će ponuditi nova iskustva aplikacija za Photos, Videos, Music, Maps, People & Messaging, Mail i Calendar. Ove aplikacije imaju ažurirani dizajn koji izgleda i pruža isti osjećaj od aplikacije do aplikacije i od uređaja do uređaja. Sadržaj se čuva i sinhronizuje kroz "OneDrive", omogućavajući ljudima da počnu nešto na jednom uređaju i nastave na drugom.

IZ SVIJETA ENERGETIKE

Predstavljene Simensove NAJNOVIJE TEHNOLOGIJE u oblasti energetskeg menadžmenta

Piše: KRUG Communications & Media

Kompanija Siemens predstavila je klijentima u Podgorici novu seriju pametnih uređaja pomoću kojih se na najefikasniji i najbezbedniji način električna energija sprovodi od trafostanice do stambenog objekta.

- Ova rješenja faktički prave od jednog objekta mjesto gdje je moguć konstantan monitoring utroška električne energije i

jubilej - 15 godina uspješnog poslovanja kompanije Siemens d.o.o. Podgorica u Crnoj Gori. Ovu priliku takođe želim da iskoristim kako bih se zahvalila na ukazanom povjerenju i dugogodišnjoj saradnji, tokom koje smo ostvarili značajne rezultate radeći na zajedničkim projektima - kazala je Ivanović.

Kao globalni tehnološki gigant koji je samo prošle godine pri-

Sa prezentacije u Podgorici

gdje je pouzdanost napajanja maksimalna, i što povećava bezbednost objekta i ljudi u njemu - kazao je Siemensov inženjer iz divizije Energy Management, *Stevan Simeunović*.

Direktorka Siemens d.o.o. Podgorica, *Snežana Ivanović*, podsjetila je da je kompanija Siemens prisutna u preko 200 zemalja svijeta i to već 168 godina, a da je ova godina od posebnog značaja za Crnu Goru.

- 2015. godina je za nas veoma bitna, jer u njoj obilježavamo

jubilej 8600 patenata, Siemens svoja iskustva, znanje i savremene tehnologije donosi i na naše tržište. U dosadašnjem poslovanju Siemens je svoje tehnologije primijenio u gradnji trafostanica, opremanju crnogorskog zdravstva, kao i hotelskih, poslovnih i stambenih objekata visoke kategorije.

Novi pametni kompaktni prekidači snage 3VA i oklopljeni sabirnički sistemi Sivacon 8PS dio su šire palete proizvoda ove kompanije koja u narednom periodu najavljuje snažniji poslovni fokus u oblasti energetskeg menadžmenta.

STRUČNI PRILOG

MR SLAVKO HRVAČEVIĆ,
DIPL.INŽ., NAŠ POZNATI EKSPERT U OBLASTI VODA

TERENI SLIVA SKADARSKOG JEZERA (III)

Prema hidrološkim obradama Republičkog hidrometeorološkog zavoda Crne Gore, analizom podataka sa kišomjernih stanica koje se nalaze obodom Skadarskog jezera i na samom jezeru dobijene su prosječne količine padavina, za period obrade 1948-2002.godina, od 2398 mm vodenog taloga. Srednje padavine ekstremnih minimuma iznose oko 1590 mm a srednje padavine ekstremnih maksimuma 3030 mm, uz koeficijent neravnomjernosti od 1.91. Dobijeni podaci ukazuju i na neravnomjerne proticaje u slivu. Površina Jezera pri srednjoj višegodišnjoj koti od 6.46 mnm zahvata srednju površinu zahvaćenu vodom od 472 km² te doprinos od padavina direktno na Jezero je:

$Q = F \times P = 472 \times 10^6 : 2.398 = 1.131.86 \times 10^6 \text{ m}^3$ zapremine godišnje što u prosjeku iznosi: $1.131.86 \times 10^6 : 31.5 \times 10^6 = 35.9 \text{ m}^3/\text{s}$.

Dobijeni iznos od 35.9 m³/s predstavljao bi bruto dotok, a ako se usvoji da je prosječno isparavanje 45 % (M. Bošković) onda bi efektivni dotok od padavina iznosio $35.9 \times 0.55 = 19.8 \text{ m}^3/\text{s}$.

Prema istom obrađivaču, prosječni višegodišnji proticaj Morače u Podgorici (1948-2002) za 55 godišnji period mjerenja iznosi 160 m³/s. Na nizvodnoj vodomjernoj stanici Botun, srednji višegodišnji protok se usvaja od 170 m³/s.

Za 40-godišnji period mjerenja na hidrološkoj stanici Trgaj, srednji višegodišnji proticaj iznosi 25.2 m³/s, dok na Rijeci Crnojevića proticaj, isti obrađivač procjenjuje na 6 m³/s »jer je period sopstvenog mjerenja isuviše kratak«, zatim Sitnica od 7 m³/s i Orahovštica od 3 m³/s.

Slivovi navedenih rijeka su sa teritorije Crne Gore, sem gornjeg izvorišnog dijela sliva Cijevne koji je na teritoriji Albanije. Sa teritorije Albanije Jezero dobija vodu od nekoliko rijeka i potoka, među kojima su najpoznatije Vrača i Reliska. Pošto za njih nema adekvatnih hidroloških podataka, »za grubu ocjenu dodijelimo 10 m³/s« te u tom slučaju se dobija: *Morača-Botun, Sitnica, Cijevna, Rijeka Crnojevića i Orahovštica: 170 + 7 + 25 + 6 + 3 = 211 m³/s*. Ako se navedenim vodotocima za grubu ocjenu dodijeli još 10 m³/s srednjeg višegodišnjeg proticaja dobija se 221 m³/s na Crnogorskoj strani, odnosno sa procijenjenih 10 m³/s za Vraču i Relisku na Albanskoj strani od 231 m³/s. Ako se još doda neto doprinos od padavina na samo Jezero dobija se suma površinskog dotoka sa doprinosom od padavina u iznosu od $231 + 20 = 251 \text{ m}^3/\text{s}$.

Za korišćenje voda rijeke Zete prvi projekti su urađeni između dva svjetska rata, od strane bivše Zetske Banovine sa ciljem da se obezbijedi vodni potencijal za potrebe melioracionih sistema na području Bjelopaličke ravnice. U tom smislu su urađeni projekti za HE Glava Zete. Hidroenergetsko korišćenje voda Gornje Zete u tom vremenu nije sagledavano, te su tehnička rješenja meliorativnih sistema predviđala otvaranje ponora obodom Nikšićkog polja u cilju što brže evakuacije velikih voda.

Tokom 1951. godine započela su prva ozbiljnija proučavanja hidroenergetskog potencijala Gornje Zete. Ona su imala za osnovu zahvatanje i akumuliranje njenih voda na području Nikšićkog polja, njihovu derivaciju u pravcu Glave Zete, i korišćenje na padu od oko 550 m. Zbog nepovoljnog geološkog sastava Nikšićkog polja, veliki je problem bila

izgradnja akumulacija. U ovim studijama bile su predviđene sljedeće akumulacije: Bjeloševina, Krupac, Slano, Vrtac i Slivlje.

S obzirom na utvrđene postojeće hidrološke i hidrogeološke uslove sliva, osnovni zadatak hidroenergetskog korišćenja voda Nikšićkog polja predstavljalo je iznalaženje tehničkih rješenja kojima se omogućuje retenzija sezonskih voda, njihovo zadržavanje u vododrživim akumulacijama izgrađenih na karstnim terenima i iskorišćavanje tih voda na raspoloživom padu. Studije, istražni radovi i tehnička dokumentacija su pokazali da se mogu izgraditi, u energetske svrhe, sledeća postrojenja koristeći vode sliva Gornje Zete: Akumulacija Krupac, Slano i Vrtac, kao i akumulacija Liverovići, koja koristi vode rijeke Gračanice. Znatno dio hidroenergetskog potencijala sliva rijeke Zete iskorišćen je kroz izgrađenu hidroelektranu »Perućica«.

Idejnim projektima i odobrenom tehno-ekonomskom dokumentacijom predviđena je izgradnja cijelog sistema u četiri faze. Svaka faza predstavljala je za sebe određenu tehno-ekonomsku cjelinu, a sve one čine djelove cjeline hidrosistema HE »Perućica«.

I faza obuhvata izgradnju akumulacija Krupac i Slano, prvi cjevovod sa dva agregata, mašinsku zgradu kao i ostale objekte vezane za rad i proizvodnju ove faze.

Instalisani proticaj ove faze je $2 \times 8.5 \text{ m}^3/\text{s} = 17 \text{ m}^3/\text{s}$

Instalisana snaga ove faze je $2 \times 38 \text{ MW} = 76 \text{ MW}$

Zapremina akumulacije Krupac $V = 42.000.000 \text{ m}^3$

U ovoj fazi nijesu izvođeni krupni radovi na tadašnjoj retenziji Slano. Međutim, u toku izvođenja radova ove faze stvorene su mogućnosti da se uporedo sa njom izvode radovi i druge faze. Prva faza mje puštena u pogon 1960. godine.

II faza vezana je za potpuno saniranje akumulacije Krupac i za radove pretvaranja retenzije Slano u akumulaciju i izgradnju brane Vrtac. Izgrađen je drugi cjevovod sa tri agregata.

Instalisani proticaj druge faze je $3 \times 8.5 \text{ m}^3/\text{s} = 25.50 \text{ m}^3/\text{s}$

Instalisana snaga druge faze je $3 \times 38 \text{ MW} = 114 \text{ MW}$

Zapremina akumulacije Slano $V = 111.000.000 \text{ m}^3$

Zapremina akumulacije Vrtac $V = 72.000.000 \text{ m}^3$

III faza obuhvata izgradnju III cjevovoda i VI i VII agregata. Karakteristike ove faze su:

Instalisani proticaj $2 \times 12.5 \text{ m}^3/\text{s} = 25 \text{ m}^3/\text{s}$

Instalisana snaga $2 \times 58.5 \text{ MW} = 117 \text{ MW}$

Ukupni instalisani prot. sve tri faze 68 m³

Ukupna instalisana snaga sve tri faze 307 MW

Sliv rijeke Morače iako relativno mali po površini koju zauzima, zahvaljujući svojim prirodnim karakteristikama predstavlja jedno od atraktivnih

područja sa aspekta mogućnosti korišćenja prirodnih hidroenergetskih potencijala. Sliv Morače lociran je cijelom svojom površinom na teritoriji Crne Gore. Gornja i srednja Morača su hidroenergetski najatraktivniji dijelovi toka.

Prve koncepcije za energetska iskorišćenje voda Morače potiču od inženjera Anta Deškovića koji je 1911. godine razradio dvije koncepcije za izgradnju hidroelektrana na Morači, i to jedne kod Donje Gorice, nizvodno od tadašnje Podgorice, a drugu kod Manastira Morače, kao i dvije varijante sa kotom uspora 320 i 335 mnm koje zahtijevaju izmještanje Manastira.

Prirodni uslovi za formiranje akumulacija u gornjem toku rijeke Morače, kao preduslov za hidroenergetsko korišćenje, nepovoljni su zbog veoma velikih poduznih padova korita i morfologije dolina.

Poslije razrade niza konceptijskih rješenja za nizvodni sektor rijeke Morače, projektovana je kaskada od šest hidroelektrana duž osnovnog vodotoka, sa čeonom akumulacijom HE »Andrijevo«. Od Platija do Podgorice konačno je utvrđeno rješenje sa tri pribranska postrojenja: HE »Raslovići«, HE »Milunovići« i HE »Zlatica«, dok bi se lanac ovih hidroelektrana završio izgradnjom preostale dvije HE »Podgorica« (snage oko 35 MW i moguće godišnje proizvodnje oko 183.2 GWh) i HE »Botun« (oko 19.9 MW i oko 130.6 GWh/godišnje).

Na osnovu do sada izrađene projektne dokumentacije došlo se do zaključka da je optimalno rješenje, za koje je realno očekivati realizaciju, izgradnja četiri hidroelektrane u srednjem dijelu toka rijeke Morače. Predviđeno je da sistem od četiri hidroelektrane funkcionišu sinhronizovano uz izravnjanje dotoka rijeke Morače u akumulaciju »Andrijevo«, dok će se izravnjanje protoka, bitnih za zonu Podgorice, vršiti u akumulaciju »Zlatica«.

Tabela: Osnovne karakteristike postrojenja HE na rijeci Morači

Vodotok	Naziv postrojenja	Qsr m ³ /s	Qins m ³ /s	Vkor hm ³	Vkor hm ³	KNU mnm
Morača	Andrijevo	37.04	120	249	249	285
	Raslovići	41.2	120	7.8	7.8	155
	Milunovići	43.87	120	6.8	6.8	119
	Zlatica	60.25	120	13	13	81

Obrađivači Vodoprivredne osnove (2001) su dali dva rješenja hidrosistema Tara-Morača, odnosno dvije varijante. Prva se bazira na osnovu »Elektroprivreda Crne Gore, na bazi obimne dokumentacije, odabrala je postrojenja, tj. rješenja za energetska iskorišćenje voda Morače i njenih

pritoka«, te će u tabeli 4.3.6.2.1. biti dat prikaz ovog odabranog rješenja.

Obrađivač Vodoprivredne osnove (2001) je na bazi raspoložive dokumentacije izvršio analizu i obradu i predložio jednu od mogućih varijanti korišćenja voda Morače (tabela: 4.3.6.2.2.- Varijanta 2.)

Tabela: Varijanta 1.

Postrojenje	Tip post.	Qsr m ³ /s	Qins m ³ /s	Hbr m	Hnet m	Nist MW	Vkor hm ³	Egod GWh	KNU mnm
Glavni tok									
Ljevišta	Der.	2.2	20	300.5	277.1	47	27	73.4	1028
Krušev Lug	Der.	7.06	35	105.6	94.1	27	29	49.5	590
Ljuta	Der.	9.78	50	159	155	60	45	113	463
Andrijevo	Prib.	37.8	120	117	115	127	250	323.7	285
Raslovići	Prib.	42.1	120	38.5	36.5	37	2.8	106.6	155
Milunovići	Prib.	44.8	120	38	36	37	6.8	120.1	119
Zlatica	Prib.	57.3	120	38.5	36.5	37	13	155.7	81
Ukupno						372	424	942	
Pritoke Morače									
Ibrija	Der.	1.27	6	158.2	150.4	7	8.4	14.2	481
Velje Duboko	Der.	2	10	549	492	40	13.5	14.2	846
Nožica	Der.	2.56	12	154	140	14	17	26.7	948.5
Brskut	Der.	3.23	15	649	590	74	11.2	141.9	785
Ukupno						1355	50	256	
UKUPNO						507	424	1198	

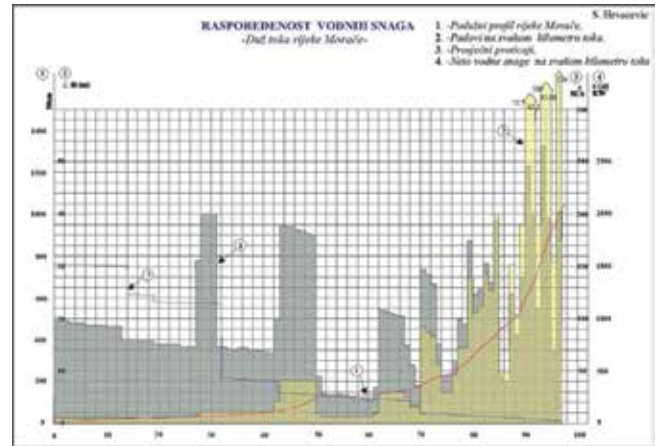
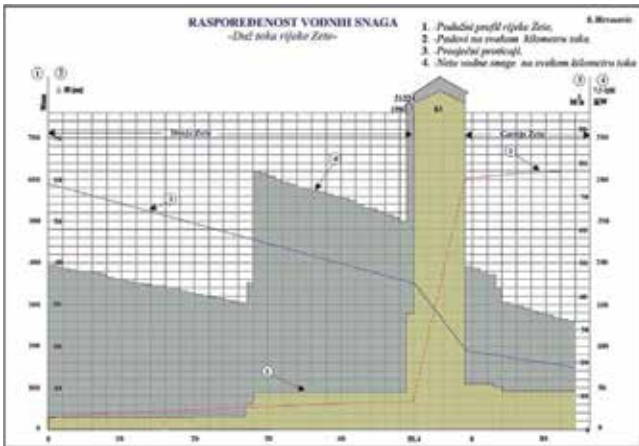
Tabela: Varijanta 2.

Postrojenje	Tip post.	Qsr m ³ /s	Qins m ³ /s	Hbr m	Hnet m	Nist MW	Vkor hm ³	Egod GWh	KNU mnm
Glavni tok									
Dubravica	Prib.	9.78	50	146	144	60	100	104.9	500
Grla	Prib.	9.78	30	40	38	10	2	27.7	335
Andrijevo	Prib.	37.8	120	85	83	127	100	233.6	250
Raslovići	Prib.	42.1	120	36	34	37	2.8	106.6	155
Milunovići	Prib.	44.8	120	38	36	37	6.8	120.1	119
Zlatica	Prib.	57.3	120	38.5	36.5	37	13	155.7	81
Ukupno						308	225	749	
Pritoke Morače									
Ibrija	Der.	1.27	6	231	229.6	12	8.4	21.7	481
Velje Duboko	Der.	2	10	550	538.4	46	1.6	80.2	800
Nožica	Der.	2.56	12	154	140	14	17	26.7	948.5
Brskut	Der.	3.23	15	649	590	74	11.2	141.9	785
Sjevernica	Prib.	2	10	100	98	9	30	14.6	350
Pavličići	Prib.	13	60	111	109	56	55	105.5	200
Prišta*	Prib.	27	100	98	96	82	180	193.0	200
Ukupno						293	303	584	
UKUPNO						601	527.8	1332	

*Postrojenje »Prišta« - Cijevna

Pored brojnih analiza i iznalaženja optimalnih rješenja po pitanju hidrosistema Tara-Morača još uvijek nije zauzet konačan stav nego su dati određeni predlozi, odnosno varijante, te je rješavanje ovog problema

moguće samo kroz namjenska istraživanja i izradu adekvatne dokumentacije uz integralno, kompleksno i jedinstveno upravljanje sistemom.

Hydroenergetski sistem Tara-Morača

Još u koncepcijskim rješenjima inženjera Deškovića nailazi se na ideju prevođenja voda rijeke Tare u rijeku Moraču koja je bazirala na zahvatu voda Tare uzvodno od Kolašina i njihovom tzv. prevođenju u Moraču kod mjesta Dubovica. Ova koncepcija se dalje proučava poslije II svjetskog rata i vremenom evoluirala sa rješenjima sve većih snaga. Zajedno sa ovim razvijao se i pojam tzv. prevođenje u drugi pojam »integrirano«, što podrazumijeva i kompleksno i svestrano korišćenje susjednih slivova.

Prirodne mogućnosti, koje se ogledaju u povoljnim geološkim uslovima u gradnji akumulacija, vrlo velikom i koncentrisanom padu i velikom vodnom bogatstvu Gornje Tare i Morače dovele su do mogućnosti racionalnog, optimalnog i visoko ekonomičnog korišćenja dva veoma bliska vodotoka, njihovim integriranjem. Koristeći usku vododjelnicu gornjeg toka rijeka Tare i Morače, koja uzvodno od Kolašina, u reonu Ostrovice, glavni tok Tare, dijeli samo oko 2 km od lijevih pritoka rijeke Morače, i veliku visinsku razliku od preko 700 m, ostvarilo bi se racionalno hidroenergetsko rješenje.

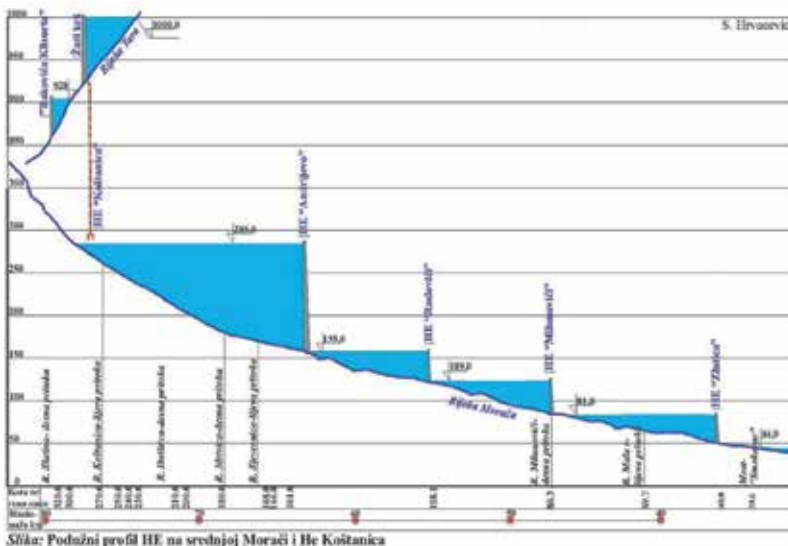
U varijantnim rješenjima analizirano je prevođenje 15.2 i 22.2 m³/s vode i procijenjeni pozitivni i negativni efekti na budućim hidroelektranama u slivu rijeka Morače, Tare i Drine. Usvojena je varijanta za prevođenje 22.2 m³/s. Prevođenjem dijela voda Tare u Moraču ostvaruje se na padu Tara – Morača hidroelektrana »Koštanica« kaje je izuzetno hidroenergetski rješenje, povećanje proizvodnje i ekonomičnost hidrocentrala

na Morači (za 161 %) ali se u manjem obimu umanjuje proizvodnja postojećih hidroelektrana na Drini.

U Vodoprivrednoj osnovi (2001) obrađivač navodi hidropotencijal koji bi se mogao dobiti prevođenjem dijela voda Tare u Moraču u kome se iniciraju negativnosti prevođenja iz razloga »...vodoprivrednih i ekoloških razloga jer se time značajno smanjuje vodnost rijeke Tare...« dok evidentni pozitivni efekti se ne iniciraju.

Integralnim hidroenergetskim korišćenjem crnomorskog i jadranskog sliva doprinijelo bi mogućem racionalnijem korišćenju hidroenergije, a da se pri tom izbjegne stvaranje akumulacionih jezera u kanjonu rijeke Tare. Osim niza povoljnosti, kako energetske-ekonomskih, višenamjenska korist bi se ogledala u poboljšanju kvaliteta vode, poboljšanje vodosnabdijevanja, zaštite od voda, kao i povećanje minimalnih proticaja.

Prevođenjem dijela voda rijeke Tare u rijeku Moraču, sa energetskeg aspekta, neznatno se smanjuje proizvodnja električne energije na hidroelektranama rijeke Drine, ali se zato značajno povećava proizvodnja na rijeci Morači. Za već izgrađene hidroelektrane na rijeci Drini umanjene proizvodnje bi iznosilo 5.25 %, odnosno 182 GWh/godišnje. Nasuprot tome, pri ovoj istoj preraspodjeli povećala bi se znatno proizvodnja na svim budućim hidroelektranama na rijeci Morači za dodatnih 394 GWh/godišnje ili za 37 %, odnosno za prve četiri hidroelektrane povećanje bi iznosilo 360 GWh/godišnje, kao i snaga za 119.2 MW. Neenergetski efekti prevođenja dijela voda rijeke Tare u Moraču se manifestuju više-strukto i veoma su značajni.

Rad objavljen u prestižnom međunarodnom časopisu

Naučni rad kolege Slavka Hrvčevića „**POTENCIJAL ZA EKSPLOATACIJU PODZEMNIH VODA DIJELA KAPINA POLJA-NIKŠIĆ**“ objavljen je u prestižnom međunarodnom časopisu sa sjedištem u Njujorku „*Journal of Geological Resource and Engineering*“.

Rad je urađen za potrebe međunarodnog kongresa hidrogeologa, koji je održan prošle godine u Srbiji, a zasniva se na Projektu istražnih radova za izradu »Studija eksploatacije podzemnih voda dijela Kapinog Polja«. Ovaj projekat je visoko ocijenjen od strane revizione komisije Građevinskog fakulteta u Podgorici.

PUTOPIŠNA REPORTAŽA

PUTEVI KOJIMA SE RJEĐE IDE

Krajinska strana Skadarskog jezera (II)

MNOGO JE PUTEVA ZA KOJE SE DO PRIJE PAR GODINA MOGLO REĆI DA SU »PUTEVI KOJIMA SE RJEĐE IDE« A NA KOJIMA SE OTKRIVAJU ČUDESNE LJEPOTE OVE NAŠE MALE ZEMLJE. IZABRAO SAM DIONICU OD VIRPAZARA DO PREVOJA STEGRAŠ, ODVOJIO ZA NJU JEDAN DAN, MANJE NIJESAM MOGAO. LJEPOTE VIRPAZARA, GODINJA, KARANIKIĆA, MURIĆA, LIVARA, KOSTANJICE, OSTROSA I PREVOJA STEGAŠA MAMILE SU NA SVAKOM KORAKU, A OSTRVCA PRIVIJENA UZ OBALE SKADARSKOG JEZERA, NALIK ĐETETU KOJE SE PRIVIJA UZ MAJČIN SKUT, NA SVAKOM PREĐENOM METRU SU IZAZOVI KOJIMA NIJEDAN LJUBITELJ PRIRODE NE MOŽE ODOLJETI.

Tekst i fotografije: *Andrija Kasom*

GRMOŽUR CRNOGORSKI ALKATRAZ

Od Godinja put se peo stranama, Skadarsko jezero se čas udaljavalo, čas bilo ko na dlanu. Morao sam zastati na krivini sa koje se pružio pogled na ostrvo Grmožur, »crnogorski Alkatraz«. Na ostrvu se nalaze ostaci tvrđave, koju su podigli Turci 1843.godine, a u ruke Crnogoraca je od 24.januara 1878.godine. Oslobođanjem ostrva, iste godine je pretvoren u zatvor u kojem su bili smješteni osuđeniци za teška krivična djela, uglavnom neplivači. Početkom XX vijeka na ostrvo su svoje kazne služili i politički zatvorenici, između ostalih i beogradski studenti osuđeni za pokušaj atentata na kralja Nikolu.

Svjestan činjenice da se Grmožur može dočarati samo kada se približim njegovim obalama, učvrstilo je moju namjeru za krstarenjem Skadarskim jezerom.

KARANIKIĆI

ČUDAN NAČIN SUŠENJA PELINA

Na 14-om kilometru od Virpazara, stigao sam do table koja je pokazivala pravac za selo Karanikići. Sa tog mjesta, pažnju mi je privukao zvonik crkve Svetog Anta Padovanskog, smještena ispod glavnog puta. Crkva se prvi put pominje u VI vijeku,

Karanikići

jednom je obnovljena u Knjaževini Crnoj Gori 1902.godine, bila je razrušena u katastrofalnom zemljotresu 1979.godine, ponovo obnovljena 2008.godine. Odlučio

Karanikići

sam poći do nje! Skrećući lijevo, počeo sam da se spuštam ka crkvi. Nijesam dugo prošao i našao sam se u »čudu«, po asfaltu rasut pelin, suši se na Suncu. Mislio sam da se radi o maloj dionici, međutim pelina je bilo do crkve, u čijoj blizini su bile »gomile« spremne za sipanje u vreće, bilo ih je

bezbroj. Nijesam mogao vjerovati svojim očima! U meni se pokrenulo bezbroj pitanja, odgovore nijesam znao iako sam ih naslućivao. Zar je moguće da se ljekovito bilje suši po asfaltu i potom pakuje i prodaje kao ekološko?! Ne, ovo saznanje ne mogu prihvatiti, iako znam da je danas sve moguće. Viđene slike su mi pomutile um, trebalo mi je vremena da »dodem sebi«, pratile su me cijeli dan, nijesam uspijevaao da ih izbrišem.

Volio bih da sam crkvu i zvonik slikao sa glavnog puta, bio bih spokojniji.

MURIĆI

NAJLJEPŠA PLAŽA NA SKADARSKOM JEZERU

Nastavio sam dalje. Prošao sam iznad sela Đuravci, koje je na 17-om kilometru i nastavio u pravcu Murića koji su od Virpazara udaljeni 20 kilometara. Postoje dva seoceta Donji i Gornji Murići. Murići su živopisno mjesto puno prijatnih iznenađenja, okruženo netaknutom prirodom kao i sva sela pored Skadarskog jezera. Uputio sam kroz Donje Muriće, želio sam videti Murićku plažu, najljepšu plažu Skadarskog jezera do koje je samo 3 kilometra od glavnog puta. Kako sam po prvi put na ovom mjestu, bio sam iznenađen sredinom plažom, iako kupača nije bilo. Plaža je

Murići

dužine 560 metara, pokrivena je pijeskom i sitnim šljunkom, a na njenom kraju u dubokoj hladovini stoljetnih stabala kestena i maslina, nalazi se turistički kompleks sa restoranom, bungalovima, prostorom za kampere... Na moju veliku žalost, restoran je već zatvorio svoja vrata, nijesam bio u

prilici uživati u ispijanju pića na njegovoj terasi... Zadovoljstvo mi je nadomjestio prelijep pogled na uzburkano Skadarsko jezero, talasi su zapljuskivali plažu; uživao sam posmatrajući dva čuna privezana za maslinu, usamljeno drvo na sredini plaže...ovom mjestu se treba vratiti!

Povratkom na glavni put, koji još par kilometara prolazi iznad jezera, otvarali su se novi vidici. Viđet ćete mjesta đe jezerska voda prodire najdublje u kopno, brojne vale i procjepe, manje i veće zatone i zalive, kao i prostrana blatišta i močvare, sve nalik slikama iz bajke.

LIVARI

SEOSKA IDILA NA SVAKOM KORAKU

Ostavljam obale Skadarskog jezera iza sebe, put se nastavlja kroz unutrašnjost i nakon 6 kilometara od Murića dolazim na pragu sela Livari (26 km od Virpazara). Približavajući se selu naišao sam na ženu pored puta sa improvizovanom tezgom, prodavala je med, maslinovo ulje, bijeli i crni luk... Zbog cijena koje su bile veće od cijena na pijacama ili trgovinama, odustao sam od kupovine, nastavio sam dalje prolazeći pored čobanina koji je čuvao stado

Livari

ovaca, pored razigranih konja koji su igrali svoju igru na livadama pored puta. Na samom ulazu u selo, morao sam zastati, magarci su prepriječili put, i meni i turistima iz Njemačke, ni naprijed ni nazad nijesu htjeli da se pomjere, smijali smo se njihovoj tvrdoglavosti. Međutim, sve je ovo imalo smisla, počeli smo da »obljećemo« oko njih i fotografišemo ih, a oni kao da su znali priređivali su nam scenu za scenom, jedinstvene na našim fotografijama. Ne znam koliko sam se zadržao na ovom dijelu puta, znam samo da sam uživao.

Sunce je već davno prošlo svoj zenit, a u meni je bila želja da iskoristim svaki trenutak njegove svjetlosti, nastavio sam dalje.

Nastaviće se...

PREPORUKE

za čitanje

PRIPREMIO: Marko BURIĆ

Kofer gospođe Sinkler /Luiz Volters /

Emotivna priča o gubitku, propuštenim prilikama i neumornoj ljubavi.

Roberta radi u knjižari i voli da sakuplja pisma i razglednice koje nalazi u polovnim knjigama. Kad joj otac jednog dana donese knjige koje su pripadale njenoj babi, među njima nađe zbunjujuće pismo od davno stradalog djede koje je datirano u vrijeme kad bi trebalo da je on već poginuo.

Doroti je nesrećno udata za Alberta koji je otišao u rat. Kad se u polju blizu njene kuće sruši avion, ona upoznaje vođu poljske eskadrole Jana Pjetrikovskog. Kako im se veza produbljuje, Doroti počinje da se nada zajedničkoj sreći. Međutim, sudbina im je namijenila nešto drugo.

Ubrzo će se u Dorotinom životu dogoditi nešto od izuzetnog značaja, nešto što će mnogo godina kasnije dotaći i njenu unuku.

Kofer gospođe Sinkler je priča o tajnama i lažima, o odnosima koji nas sve povezuju, ali prije svega o naporima i žrtvama u ime ljubavi.

„Veoma šarmantan i uvjerljiv, dobro napisan roman koji vam drži pažnju.“ *The Times*

Stručna literatura

Ispitivanje sigurnosti električnih instalacija

Autor: Željko Novinc
Broj stranica: 512
Godina izdanja: 2013.

U knjizi je predočeno znanje i iskustvo autora o izvođenju i provjeri (pregledu, ispitivanju, izvještavanju) elektrotehničkih NN instalacija, namijenjeno osobama u elektrostruci koje se na bilo koji način bave elektroinstalacijama.

Pod ispitivanjem sigurnosti elektrotehničkih instalacija podrazumijeva se pregled istih, posebno tokom prvog puštanja u rad te ispitivanje sigurnosti u redovnim vremenskim intervalima prema valjanim normama i pravilnicima. Vrlo je značajan

dio u knjizi koji govori o primjeni savremene mjerne opreme, posebno u načinu beskontaktnog mjerenja temperature i termovizije. Date su tablice i formulari (Izvještaji, Obrasci) koje treba ispuniti pri održavanju i provjeri NN električnih instalacija te elementi tehničke dijagnostike i monitoringa u industriji, što bi trebalo da vrijedi barem do 2018. godine.

SPORT I REKREACIJA

NASTAVLJA SE DOMINACIJA SVJETSKOG ŠAMPIONA U ŠAHU

Karlsen ponovo bolji od Ananda

— Pripremio: Jovan Milović, FIDE majstor

Glavna partija na turniru "GRENKE Chess Classic" u Badenu bila je između aktuelnog svjetskog šampiona *Magnusa Karlse*na i vicešampiona *Višvanatana Ananda*. Norveški vunderkind je ponovo nadigrao Indijca i osvojio prestižni turnir.

Anand i Karlsen na turniru u Badenu

Anand je odigrao logičku partiju, držeći se svih relevantnih šahovskih principa. Međutim, odličnim proračunom različito od opšteg šahovskog mišljenja Karlsen je uspio da ga nadigra iz kontre u velikom stilu. Možda se Anand nadao da će otvoriti centar u njegovu korist imajući u vidu da posjeduje lovački par, ali Magnus ga je nadmašio u računanju sa sjajnim potezom (25... Bb2!). Vrhunac partije dogodio se na potezu 32. Bijeli je morao da igra 32.Re6! (32.Rxg5 Bf6?). Sa jedne strane crni ima izuzetno jakog

pješaka a3, ali sa druge njegov kralj je izložen. Kompjuteri analiziraju da je crni puno bolji, ali to nije tako očigledno iz ljudskog ugla. Primjer varijanta ide ovako: 32 ... Rfe8 (sa idejom 32 ... Rxe6 33.fxe6 + Qg6 i kralj će se sakriti na h6, ostali potezi su gori) 33.Red6 Kg8! (33 ... Bf6? 34.Rxf6! Qxf6 34.Rd7 + Kh8 35.Bd4 Qxd4 36.Rxd4 A2 37.Rd1 vodi, vjerojatno, ka izjednačenju) 34.Bd4 Bxd4 35.Rxd4 A2 36.Ra1 i borba se nastavlja. Ipak, 32.Rd7? Qxd7 33.f6 QD1 +! i igra je bila gotova. 34.Qxd1 Kxg6 35.Qd3 + Kh6 36.h4 gxh3 0-1

Višvanatan Anand - Karlsen Magnus 0:1 "GRENKE Chess Classic", Baden (GER)

1. d4 f5 2. g3 Nf6 3. Bg2 e6 4. c4 c6 5. Nf3 d5 6. O-O Bd6 7. b3 Qe7 8. Ne5 O-O 9. Nd2 a5 10. Bb2 Nbd7 11. Qc2 a4 12. Ndf3 Ne4 13. e3 a3 14. Bc3 Ne5 15. Ne5 Bd7 16. Nd7 Qd7 17. c5 Bc7 18. b4 h5 19. Be1 e5 20. de5 Be5 21. Rd1 Qe6 22. f3 Nf6 23. Bh3 g6 24. e4 de4 25. fe4 Bb2 26. ef5 Qa2 27. Bf2 g5 28. Rfe1 Qf7 29. Re6 Ng4 30. Bg4 hg4 31. Rg6 Kh7 32. Rd7 Qd7 33. f6 Qd1 34. Qd1 Kg6 35. Qd3 Kh6 36. h4 gh3

IN MEMORIAM

Vaso Milanović

Vaso Milanović, rođen 11.5.1956. godine u Hercegu Novom, zaposlen u Elektroprivredi

Crne Gore - Elektrodistribucija Herceg Novi kao elektromonter, tragično je stradao dana 11. februara 2015. godine oko 12.00 sati na radnom mjestu.

Milanović je u Elektroprivredi Crne Gore radio punih 38 godina, tačnije radni odnos je zasnovao još sada davne 1978. godine. Milanović je sahranjen u svom rodnom gradu.

Među kolegama će u sjećanju ostati upamćen kao uzoran radnik, dobar drug i kolega.

IN MEMORIAM

Pavle Ognjenović

Pavle Ognjenović, mašinbravar u HE „Piva“ – FC Proizvodnja tragično je preminuo 8.

januara 2015. godine u 56. godini života. Sahranjen je na mjesnom groblju u Mratinju 9. januara. Pavle Ognjenović je započeo radni vijek u našoj kompaniji 01. jula 1977. godine, a sve do pre-rane smrti bio je radnik hidroelektrane „Piva“. Radio je u Odjeljenju za izvođenje radova HE „Piva“, na radnom mjestu: radnik mašinske struke – rukovaoc viljuškarom. Ostaće među kolegama upamćen kao savjestan i uzoran radnik, dobar drug i kolega. Iza sebe je ostavio suprugu i troje djece.

28. kolo nagradne igre za zaposlene „Budi u toku, budi u igri“

SOZ PET PUTA PO 100, SO PET PUTA PO 50 EURA

Sindikalna organizacija zaposlenih EPCG (SOZ), i u ovom kolu, nagradila pet zaposlenih sa po 100 eura, a Sindikalna organizacija EPCG pet zaposlenih po 50 eura. Tradicionalno, Lovćen osiguranje AD obezbijedilo godišnje osiguranje kuće ili stana, dok je Direkcija za odnose sa javnošću poklonila pet knjiga Velimira Abramovića “Tesla, evolucija svesti čovečanstva”.

Dobitnici novčane nagrade SOZ (100 eura):

1. Ljubica Raonić (TE “Pljevlja”)
2. Milić Vukić (FC Distribucija)
3. Slavka Žugić (Direkcija)
4. Čedomir Jablan (OJ Snabdijevanje Budva)
5. Sonja Kekić (HE “Piva”)

Knjigu “Tesla, evolucija svesti čovečanstva” dobili su:

1. Slavko Mugoša (FC Distribucija)
2. Nenad Gajević (TE “Pljevlja”)
3. Milan Vojvodić (ED Bar)
4. Svetlana Brajović (Oj Snabdijevanje Podgorica)
5. Dragorad Đurović (HE “Perućica”)

Dobitnici novčane nagrade SO (50 eura):

1. Nebojša Milošević (ED Kolašin)
2. Svetislav Tadić (HE “Piva”)
3. Marina Stanojević (OJ Snabdijevanje Cetinje)
4. Slobodan Simićević (ED Žabljak)
5. Andrijana Kaljević (Direkcija)

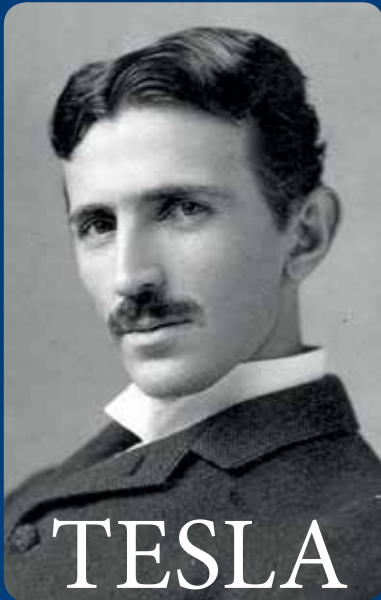
Nagrada Lovćen osiguranja A.D. Podgorica pripala je **Zoranu Vukićeviću (ED Berane)**.

Dobitnicima čestitamo, ostalima više sreće u narednom kolu.

NAPOMENA: Poštovane kolege, obavještavamo Vas da ćemo u obzir uzimati samo kupone sa tačnim odgovorom na nagradno pitanje. Istovremeno, podsjećamo Vas da se, shodno pravilima, učesće u nagradnoj igri obezbjeđuje popunjavanjem isključivo jednog kupona. Svi oni koji budu slali dva ili više kupona, kao i kuponi sa netačnim ili bez odgovora biće unaprijed diskvalifikovani!

REDAKCIJA

NAGRADNO PITANJE U OVOM KOLU:
KOJI JE BROJ NOVOG CALL CENTRA EPCG?

Olivera Vulcanović

Još jedan čovjek je dijelio Teslinu vjeru u naizmjenične struje. Bio je to Džordž Vestinghaus, američki pronalazač i industrijalac. Godine 1888. potpisao je ugovor između Tesline i Vestinghausove kompanije o proizvodnji motora naizmjenične struje na veliko. Vestinghaus je razmišljao o Svjetskoj izložbi u Čikagu 1893. godine i mogućnosti da taj grad bude osvjetljen sistemom naizmjeničnih struja. Edison je uporno radio na diskreditovanju Teslinog principa. Međutim, "rat struja", sukob između Edisona i Tesle zbog Edisonovog promovisanja jednosmjerne struje bio je završen Vestinghausovom pobjedom na konkursu za osvjetljenje Svjetske izložbe u Čikagu. Ipak, velikodušni tantijemi koje je Tesla dobijao opterećivale su investitore. Vestinghaus je bio primoran da raskine ugovor sa Teslom, što je poslije otvorenog razgovora i učinio. Tesla se odrekao već zarađenih, ali i budućih tantijema.

Škandinavka

Autor: Marko Burić	Broj 19100 se odnosi na...	Interni web portal EPCG Bivša televizija u CG		Južnokorejska marka automobila		Medicinski instrument	Lična zamjenica	Nadimak naše rukometašice K. Bulatović
Mineral					Bezalkoholno piće "Građanski odbor"			
Sofoklova tragedija								
Dužina		Teniser Miloš Emocionalna inteligencija						
Pjevačica "Teške industrije", Mijatović				13. slovo latinice	Njemačka Treća nepoznata		Austrija Metar	
Bezobrazluk, bestidnost								CALL CENTAR 19100
		Energija Golman Reala Kasiljas						
Jedna nota Konac								
Inicijali glumca Kruza				Bivši košarkaš Budućnosti Džerald				
Kiparski fudbalski klub								
"Roman Research Institute"								

Rješenje skandinavke iz PROŠLOG BROJA: M, S, Danilo, S, Do, Trokut, Breza, E, Iv, A, Rog, Jaz, Oaza, Anja, Ser, T, A, Sar, Nin.

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

IME I PREZIME _____

POSLOVNA JEDINICA _____

BROJ TELEFONA _____

E MAIL _____

ODGOVOR _____

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

IME I PREZIME _____

POSLOVNA JEDINICA _____

BROJ TELEFONA _____

E MAIL _____

ODGOVOR _____

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

29. KOLO NAGRADNE IGRE ZA ZAPOSLENE "BUDI U TOKU - BUDI U IGRI"

BOGAT NAGRADNI FOND

NAGRADNO PITANJE ►

PRAVILA NAGRADNE IGRE:

Prirredivač nagradne igre "Budi u toku - budi u igri" je Direkcija za odnose sa javnošću EPCG. Svrha priređivanja je nagrađivanje zaposlenih, osim u Direkciji za odnose sa javnošću. Jedno lice ima pravo da popuni jedan kupon. Izvlačenje kupona organizuje Direkcija za odnose sa javnošću, a imena dobitnika biće objavljena u narednom broju lista EPCG. Za učešće u igri, potrebno je tačno odgovoriti na nagradno pitanje.

KOJI JE BROJ NOVOG
CALL CENTRA EPCG?

